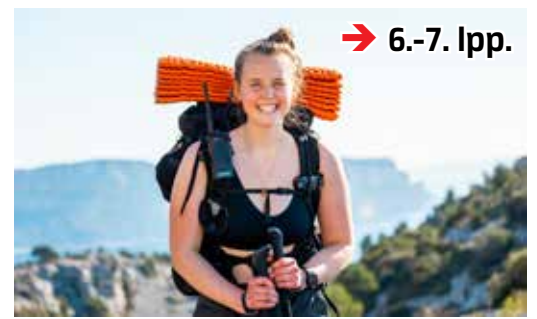




Cena
0,95 eiro

Nr. 23
(11 858)

Otrdiena, 2023. gada 21. marts



→ 6.-7. lpp.

Ceļojumā **uz Franciju** ar mugursomu: krāsainas piezīmes.

Būs spēks strādāt tālāk

„Jo vairāk būsīm kopā, draudzēsīmies un sadarbosīmies, jo stiprāki būsīm visi un katrs atsevišķi,” Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Kuldīgas biroja ikgadējā pavasara ballē sacīja vadītāja Daiga Mellere.

Lauku konsultāciju biroja vadītāja Daiga Mellere saka paldies kolēģei, grāmatveža palīdzei Elēnai Ķemerei.



Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Kuldīgas biroja klientu ballē līksmoja ap 120 lauksaimnieku.

Šogad balle rīkota Kuldīgas kultūras centrā – pie klātiem galdiem pulcējās vairāk nekā 120 lauksaimnieku un biroja darbinieku. Īpašu paldies D.Mellere teica par atsaucību, ieinteresētību sadarboties un mērķtiecību savu ieceru sasniegšanā. Paldies tika arī biroja darbiniekiem, ikvienam pasniedzot tādus ziedus, kas simboliski raksturo viņa personību.

D.Mellere stāsta, ka tradīciju pirms lielajiem pavasara darbiem pulcināt zemniekus uz balli aizsākusi 2010. gadā, sākot strādāt Kuldīgas birojā: „Saprātu, ka jādraudzējas ne tikai darbiniekiem ar klientiem, bet arī lauksaimniekiem savā starpā. Sadarbībā būsīm stiprāki. Pirmo ballīti uztaisījām Īvandes muižā. Bažījāmies, vai būs atsaucība,

bet izdevās – zāle bija pilna. Tā turpinājām, un ir bijuši gadi, kad ballējas pat ap 170 cilvēkiem. Diemžēl desmitgadi nosvinēt neizdevās, jo kovida dēļ divus gadus bija pārtraukums. Pricējās tradīciju atsākt.”

D.Mellere skaidro, ka kopš 2010. gada biroja kolektīvs ir izaudzis divkārt: „Sākumā bijām septiņi, tagad strādājam piecpadsmit. Liels prieks par jauniešiem, kuri ienākuši kolektīvā, – no visiem birojiem Latvijā esam visjaunākais. Jauniešu degsme ir apbrīnojama.”

Ar muzikālo sveicienu pasākumu kuplināja saksofoniste Līga Aleksandra Jāvalde un pianists Zigurds Turss, bet, ansambļa *Brekšu pekši* pirmajām dziesmām atskanot, dejotāju pāri jau virpuļoja zālē.

„Kolosaļa balle! Būs spēks pēc tādas strādāt tālāk,” sacīja Gundega Rublāne, kura Rumbas pagastā nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību, audzējot gaļas liellopus. „Mēs esam lauksaimnieki desmit gadus un vienmēr šajās ballēs piedalāmies. Parasti tās notiek Kuldīgā, Skrundā vai Alsungā. Pēc divu gadu pārtraukuma ir tik forši satikties! Man patika, ka tā bija jaunajā kultūras namā. 12 lieli galdi gar zāles malām, pa vidu vietas dejošanai pietiek 120 cilvēkiem. Viss man patika! Cenšamies satikties ar citiem, kuri nodarbojas ar to pašu, ko mēs. Parunāties ir svarīgi. Tiekamies arī semināros – tas ir ļoti vērtīgi. Cilvēks jau nevar tikai strādāt. Starp darbu un atpūtu jābūt balansam.”

Jolanta Hercenberga, Lailas Liepiņas foto



Sarkanausu bruņurupucis **Rafaels** kļuvis slavens teju vai visā Latvijā.

→ 10. lpp.



Snēpelnieki sapulcē: izdarīts daudz, bet vajadzētu sasparoties vēl.

→ 5. lpp.

Latvijas Mākslas akadēmijas starptautisko maģistra programmu pakalpojumu dizainā Kuldīgā apgūst **studenti no visas pasaules.**

→ 9. lpp.



Kāda ir kārtība ievietošanai **pansionātos?**

→ 3. lpp.



Piektdien, 24. martā:

- Sibīrijas atmiņas dzīvīgā stāstā.
- Personība: Ligita Bergmane.
- Kas jauns Turlavā.
- Atklātā sarunā – režisore Marta Herca.
- Ko zinām par vitamīniem.



ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Par vienu simbolu bagātāki

Līga
Gabrāne

Nesen Kuldīgā apmeklēju Demokrātijas akadēmijas Kurzemes grupas pasākumu, kurā viens no uzdevumiem bija muzejā un pilsētā atrast demokrātijas simbolus. Viens dalībnieku secinājums: šādu simbolu mums apkārt ir ļoti daudz. „Kad sāk domāt par demokrātijas jēdzienu, tad saproti, ka gandrīz aiz katra objekta ir stāsts, ko var attiecināt uz demokrātiju,” toreiz sacīja kāda dalībniece.

„Bruņurupucis varētu kļūt par simbolu tam, ka valsts un pašvaldību iestādes varētu savus birojus iekārtot daudz brīvāk un radošāk.”

To atcerējos tagad, kad mūsupusē esam ieguvuši jaunu simbolu – bruņurupuci. Jā, es domāju to pašu Pelču bruņurupuci Rafaelu, kas kādu laiku uzturējās pagasta pārvaldē un par ko tagad zina un runā teju visa Latvija.

Simboli mums katram savi. Taču, manuprāt, bruņurupucis tagad ir arī demokrātijas simbols, jo rosinājis pilsonisko aktivitāti: iesaistīties, līdzdarboties, paust viedokli. Un noteikti varam tajā

saskatīt brīvības iemiesojumu, proti, atkāpi no standarta, no pieņemtā. Taču visvairāk šajā simbolā es gribētu saskatīt *nākotnes biroja* tēmu, proti, bruņurupucis, kas darbavietu padarījis interesantāku, patikamāku gan apmeklētājiem, gan darbiniekiem un mainījis cilvēku noskaņojumu, varētu kļūt par simbolu tam, ka valsts un pašvaldību iestādes varētu savus birojus iekārtot daudz brīvāk un radošāk, izmantot jaunus telpu organizēšanas veidus un citas metodes, lai cilvēki justos labāk un darbs sekmētos.

Ja kāds gribētu *no augšas* pārnest, ka bruņurupucim pagasta pārvaldē nav īstā vieta, jo valsts un pašvaldību iestādēs taču visam jābūt stingros rāmjos, tad jāatgādina, ka Valsts kancelejas inovācijas laboratorija kopā ar *Valsts nekustamajiem īpašumiem* un citiem radījusi projekta *Nākotnes birojs* konceptu, kurā uzsvērts: viena svarīga vērtība, kas tādās iestādēs jānodrošina, ir labbūtība. Kā skaidro projekta autori, labbūtība (angļu val. *well-being*) ir stāvoklis, kurā cilvēki jūtas ērti, veselīgi un laimīgi. Tā var novērst stresu un radīt pozitīvu darba vidi, kurā cilvēki un organizācijas var attīstīties.

Kad lasu vai dzirdu to, ko saka vairums pelčenieku, ir skaidrs, ka tieši Rafaelam labbūtības veicināšanā bijusi liela ietekme. Tas nenozīmē, ka bruņurupuci vajadzētu katrā iestādē, taču tēma par labāku, atvērtāku, interesantāku darba vidi, manuprāt, ir iekustināta pamatīgi.

Un tas ir ļoti labi.

TRĪS PAR VIENU

Aktuāla kļuvusi diskusija par jauno pieeju vēstures mācīšanai skolās – tā vairs nav atsevišķs mācību priekšmets, bet ir apvienota ar sociālajām zinībām. Kādus ieguvumus vai – tieši pretēji – problēmas šajā pieejā saskatāt?

IEGUVUMU NAV

1. Dzintra Liekmane, Nīkrāces pamatskolas direktore, vēstures skolotāja:
– Lai arī patlaban es skolēniem vēsturi vairs nemācu, esmu to darījusi ilgu laiku un esmu ļoti neapmierināta, ka vēsturi apvieno ar sociālajām zinībām. Jau pagājušajā mācību gadā 5.–6. klasēm tās bija apvienotas. Man kā skolotājai tas ļoti nepatika, jo vēsture tiek aizvirzīta otrajā plānā. Un, ja mācīsim šādi, tad domāju, ka bērni vēsturi nezinās. Tā tiešām tagad tiek mācīta minimāli. Es uzskatu, ka vēs-

ture, īpaši Latvijas vēsture, jābūtu kā atsevišķs priekšmets.

Ieguvumus no jaunās pieejas neredzu nekādu, manuprāt, rezultāts būs tikai viens – skolēni zinās vēsturi arvien mazāk. Zināt sevišķi savas valsts vēsturi ir ļoti svarīgi. Un es tiešām nezinu, kāpēc šī pieeja un vēstures aizbīdīšana otrā plānā bija vajadzīga. Tieši pirms jaunā modeļa ieviešanas bija ļoti labas mācību grāmatas gan Latvijas, gan pasaules vēsturē un pēc tām varēja mācīties.

JĀMĀCA ATSEVIŠĶI

2. Gunita Meiere, vēstures skolotāja Ēdoles pamatskolā un Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā:

– Es skolā strādāju jau 42. gadu, esmu piedzīvojusi ļoti dažādas reformas un pārmaiņas un pievienojos Vēstures skolotāju biedrības uzskatam, ka vēsture kā mācību priekšmets ir jābūtu atsevišķi. Jā, varam runāt par vispusīgu skatu uz lietām un to, ka jāiet līdzīkam un jāsniedz dažāds skatījums, taču praksē situāciju pašlaik ietekmē arī pandēmija. Tiem, kuri tagad pēc attālinātajām mācībām ierobežojumu apstākļos iestājas vidusskolā vai tehnikumā, trūkst piln-

vērtīgu vēstures zināšanu. Tā kā, pamatskolu beidzot, vēstures eksāmens vairs nebūs jākārto, es prognozēju, ka zināšanu līmenis varētu kristies vēl vairāk. Un tad, kad jaunieši atnāk uz vidusskolu vai tehnikumu, kurā es mācu sociālās zinības un vēsturi, patiesībā ir diezgan liela bēdu ieleja, jo pamatzināšanu vēsturē nav, bet mācību standarts izveidots tā, ka tām ir jābūt, lai tālāk varētu gūt vispusīgu, plašu ieskatu par dažādiem jautājumiem un veidot kopsakarības. Bieži vien nākas vispirms mācīt vēstures pamatzināšanu, lai jaunieši vispār saprastu, par ko ir runa. Tāpēc mans uzskats: vēsture tomēr jābūtu atsevišķi.

ĻAUJ IZPRAST KOPSAKARĪBAS

3. Ansis Nudiens, programmas *Skola 2030* vecākais eksperts, Ādažu Brīvās Valdorfa skolas skolotājs:

– Publiskajā telpā ir izskanējuši viedokļi, ka skolēni sliktāk zinās vēsturi tieši tāpēc, ka pilnveidotajā saturā piedāvāta integrēta pieeja: papildus vēsturiskajiem faktiem viņi apgūst arī sociālpolitisko un ekonomisko kontekstu. Vai tiešām? Ja iedziļināties, saprotam, ka nav iespējams izprast gan vēstures, gan mūsdienu notikumus, ja tos neskatām politisko, sociālo un ekonomisko procesu kontekstā.

Sobrīd Ukrainā notiekošais ir viens no spilgtākajiem piemēriem. Kā, neskatot sociāli ekonomiskos aspektus, skaidrot ne vien Ukrainas un Krievijas attiecības, bet arī ASV un Ķīnas aktīvo lomu, kā izskaidrot ekonomisko sankciju ieviešanu, īpaši augsto tehnoloģiju jomā?

Mēs dzīvojam 21. gadsimtā, un ir naivi domāt, ka vēsturi var mācīt, izmantojot tikai vienu avotu, vienu mācību grāmatu. Taču ikvienam skolotājam pieejami gan interneta resursi, gan citi avoti, kuros balstīties, lai vēsturi stundās atklātu kvalitatīvi, mūsdienīgi un aizraujoši.

Līdz ar jauno saturu ir krietni brīvāka iespēja

mācības plānot, tajā skaitā vēsturē – atbilstoši savas skolas un pedagogu vajadzībām un iespējām. Piemēram, šībrīža vidusskolas modelis un arī mācību priekšmetu programmu paraugi ļauj saturu dalīt un katrai skolai mācīt pēc saviem ieskatiem un vajadzībām – pamatkursus var mācīt viens, un tad tie nav jādala. Taču, ja skolotāji nevēlas pārliecināti vai kādu citu iemeslu dēļ nav kompetenti, piemēram, ekonomikā, tad kursu var dalīt moduļos, un to var mācīt vairāk nekā viens pedagogs. Šāda veiksmīga prakse ir vairākās skolās.

Tieši integrēta pieeja saturam pretstatā iepriekš izmantotajai vēstures hronoloģiskajai pieejai ļauj skolēniem izprast kopsakarības starp dažādiem mūsdienu notikumiem. Tā jaunais mācību saturs stiprina izpratni par sabiedrības norisēm, par politisko un pilsonisko līdzdalību, un sabiedrību tas veido atbildīgāku. Turklāt, ja skolotājam tomēr ir pārlicība, ka vienkārši hronoloģisks vēstures izklāsts viņa skolēniem būs noderīgāks, arī tas nav liegts. Skolotājam obligāts ir tikai standarts – sasniedzamie rezultāti, kas viņa skolēniem trijos gados jāapgūst.

Līga Gabrāne

MANUPRĀT

Īpašie klimata kontrasti

Beidzot biju priecīgs, kad pirms nedēļas, satuntulējies biežās drēbēs, izgāju pastaigā un ievēroju, ka sniedzīgs gandrīz pilnībā nokūsis. Saule spīdēja, un kļuva tik silti, ka biežā jakā jāver vaļā. Tāpat, braucot auto, varēju pavērt vaļā lodziņu, lai ielaistu silto, svaigo gaisu. Tas bija tik skaisti, ka jūtams pavasaris, un beidzot radās cerība par nīknās ziemas beigām. Diemžēl nepagāja ne pāris dienu, kad no rīta atkal bridu pa balto, lipīgo sniegu un drebinājos. Atsākās putenis, bija jābrien pa slidenajām ielām un jāgaida, kad automašīnai atkusīs logi. Pirksti atkal sala. Kādreiz par laikapstākļiem nesūdzējos un priecājos, ka Latvijā ir četri dažādi gadalaiki. Bet liekas: pēdējos gados kaut kas ir citādāk – laiks šķiet būtiski skarbāks. Vasaras – ļoti karstas, ziemas – sniegotas un aukstas. Jūtams izteikts kontrasts, tādēļ nezinu, vai tas ir labi. Kaut kas ar gadalaikiem notiek, jo šķiet, ka tie vairs nemainās pakāpeniski. Pagājušā gada augustā pēdējās nedēļas bija ļoti karstas, bet, kad sākās septembris, laiks uzreiz kļuva drēgnis. Vai tikai liekas, vai tā tiešām ir, ka manā bērnībā bija citādāk? Ziemas nebija skarbas, un visi priecājās, ja pāris reižu uzsniga sniegs, īpaši, ja tas notika Ziemassvētkos. Tāpat vasarās bija dažas dienas ap +30 grādiem un pelde jūrā bija reta iespēja, citādi bija pārāk auksti. Vai tiešām jūtamas klimata pārmaiņas?

Jēkabs Aleksandrs Krūmiņš

FOTOKOMENTĀRS

Dzelžains tvēriens.
Alises Volanskas teksts un foto

Gaidām arī jūsu ziņu! To izdarīt ir vienkārši – portāla www.kurzemnieks.lv labajā stūrī jāuzspiež uz ikonas *lesniegt ziņu*.



RUNĀ SPECIĀLISTS

Malkas cena sāk kristies



Gints Šnikers, meža izsoļu sistēmas *E-silva* valdes loceklis un dibinātājs

Februārī koksnes tirgū stabilitāte saglabājās, malkas cenai turpinot lēnu lejupslīdi. Tuvojoties apkures sezonas beigām, cenas kritums ir loģisks, un paredzams, ka tendence turpināsies, maijā sasniedzot zemāko punktu. Tāpat februārī skujkoku zāģbaļķu cena saglabājās nemainīga, taču pavasarī, atsākoties būvniecībai, aina varētu mainīties.

Pagājušajā mēnesī vispama-

nāmākais cenas kritums bija tehnoloģiskajai koksnei, salīdzinot ar straujo kāpumu 2022. gada otrajā ceturksnī. Taču kurināmās koksnes cenas lejupslīde būs tikai līdz maijam, jo gada otrajā pusē, māsaimniecībām un ražotājiem sākot pastiprināti gatavoties jaunajai apkures sezonai, pieprasījums pēc koksnes veidiem varētu mainīties. Līdz ar būvniecības atsākšanos pavasarī prognozējams, ka gada pirmajā pusē cenas izmaiņas varētu būt skujkoku zāģbaļķu kategorijā.

Pēc apses malkas cenas nelielā kāpuma janvārī tā pakāpeniski samazinājās – februāra beigās bija nokritusies par septiņiem eiro par kubikmetru, sasniedzot 60 eiro, un tas ir kritums teju par 11%. Lai gan malkas cena mazinās, tā noteikti nav atgriezies tādā līmenī kā pirms ģeopolitiskās situācijas savīļošanās. Pagājušā gada pavasarī bija izņēmums, un, sākoties pavasarim, malkas cena pakāpeniski auga un piedzīvoja vēl nepieredzētu līmeni. Taču paredzams, ka maijā līdzīgi kā iepriekšējos gados enerģētiskās koksnes cena sasniegs tradicionāli zemāko punktu. Vasaras vidū sākot gatavoties apkures sezonai, atkal varētu būt augšupeja līdz ar pieprasījumu pēc enerģētiskās koksnes.

Turpinot decembrī sāko kursu un skujkoku zāģbaļķu cenai piedzīvojot nelielu lejupslīdi, janvārī tā nemainījās, februārī bija janvāra līmenī, līdz ar to šajā tirgus segmentā vidējās cenas izmaiņas nav piedzīvotas. Februārī augstākā vidējā cena saglabājusies priedes resnājiem zāģbaļķiem – 94,19 eiro par kubikmetru, taču zemākā vidējā ir vidējiem un tievajiem egles zāģbaļķiem – 87 eiro. Lai arī inflācijās ietekmē būvniecības apjoms mazinājies, tirgū joprojām ir koksnes iztrūkums, jo pēc globālā ekonomiskā un politiskā satricinājuma imports no Krievijas un Baltkrievijas ir aizliegts. Koksnes trūkums veicinājis cenas noturību vienā līmenī, taču pavasarī, atsākoties būvniecībai un palielinoties pieprasījumam, cena var pieaugt.

Februārī bērza finierkluču vidējās cenas robeža – 147,50 eiro par kubikmetru – ir par 28% augstāka nekā pērn tajā laikā (115 eiro). Līdz ar saasināto situāciju Ukrainā un sankcijām pret agresorvalstīm no pagājušā gada februāra bērza finierkluču cena turpināja kāpumu līdz šīgada janvārim, tikai mēneša beigās pirmo reizi piedzīvojot kritumu. Februārī vidējā cena palikusi nemainīga, un tas liecina par stabilitāti arī bērza finierkluču kategorijā.

LASĪTĀJS VAICĀ

Kā tikt pansionātā, un cik jāmaksā?

Kāda lasītāja interesējas, kāda ir kārtība ieviešanai Kuldīgas novada pansionātos un kādēļ pašvaldības dotāciju nesāņem visi.

Pašvaldības izpilddirektori Ilzi Dambīti-Dambergu lūdzām to komentēt: „Seniori, kuriem veselības dēļ nepietiek ar tādu pakalpojumu kā aprūpe mājās, ilgstošo aprūpi un rehabilitāciju var saņemt aprūpes centros. Novada iedzīvotāji to var darīt četrās vietās: Kuldīgas slimnīca to piedāvā Kuldīgā, Skrundā un Valtaīkos, bet Latvijas Sarkanais Krusts – aprūpes centrā *Venta* Kuldīgā.”

Cilvēks vai viņa likumiskais pārstāvis to var prasīt izvēlētajā iestādē, var rakstīt iesniegumu sociālajam dienestam vai pagasta sociālajiem

darbiniekiem. Dienests ziņas pārbauda, novērtē cilvēka vajadzības un resursus un tad izlemj.

Par uzturēšanos pansionātā iemītneiks pats maksā 85% no pensijas, piemaksas un atlīdzības, bet apgādnieki jeb pirmās pakāpes radnieki piemaksā līdz pilnai cenai iztrūkstošo summu. Tikai tad, kad apgādnieki nespēj samaksāt vai ir atzīti par trūcīgiem, par to maksā pašvaldība. Tāpat no budžeta tā maksā tad, ja apgādnieki ir pensionāri vai cilvēki ar invaliditāti.

Vienlaikus pašvaldība atbilstoši iespējām var noteikt klientiem citu samaksu, iekļaujot to saistošajos noteikumos. Lemjot par dotāciju tiem, kuri uzturas Kuldīgas slimnīcas aprūpes nodaļās, tika analizētas maksas izmaiņas pansionātā *Venta*.

Tās ir nelielas un ģimenēm, kas pakalpojumu pērk, finanšu slogu neuzliek, skaidro I.Damberg-Dambīte. *Ventā* pērn maksa par dienakti no 26,98 eiro palielināta līdz 28,25 eiro – klientam tā pieaugusi par 1,27 eiro dienaktī. „Cenas pieaugums Kuldīgas slimnīcā ir stipri lielāks nekā *Ventā*, un tas būtu vēl lielāks, ja deputāti nebūtu nolēmuši par labu dotācijai, – tie ir pieci līdz septiņi eiro dienaktī.”

Ar visu pašvaldības dotāciju par uzturēšanos slimnīcas aprūpes nodaļās turpmāk dienaktī jāmaksā: Kuldīgā – 40 eiro (izņemot tos, kuri ievietoti līdz pērnā gada 31. decembrim, – tiem ir 38 eiro), Valtaīkos cena pieaugs no 24,59 līdz 30 eiro dienaktī, bet Skrundā – no 24,59 līdz 35 eiro dienaktī.

ārstnieciskas procedūras.

Par iespēju to saņemt cilvēki aicināti interesēties pie speciālistiem medicīniskās rehabilitācijas laikā. Pēc tās var kursam pieteikties ne vēlāk kā divos mēnešos, dokumentus iesniedzot sociālajā dienestā. SIVA tos izvērtē un piešķir sociālo rehabilitāciju.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai pievērsat uzmanību preču iepakojuma dizainam? Kāds jūsu uzmanību piesaista, un kam uz tā jābūt?



Aldis Zalgauckis, skolotājs no Skrundas:

– Es tam uzmanību nepievēršu. Manis pēc iepakojuma varētu nebūt. Visi varētu pārtikas produktus iebērt līdzī paņemtās turziņās. Es uz veikalu eju ar savu maisiņu, lai lieki tas nav jāpērk. Šad tad iepērkos bez iepakojuma veikalā *Kuule*.



Elīna Žukova, veikala *Armadio* īpašniece:

– Ļoti reti ko pērku veikalā. Pārsvārā iegādājos no mājražotājiem, un viņiem diža iepakojuma nav. Gribētu mudināt arī citus vairāk atbalstīt vietējos. Citiem šķiet, ka vietējais ir ļoti dārgs, taču es tam nepiekrītu. Mājražotāju preces ir dabīgas, bez ķīmiskajām un citām vielām, kas rada lielāku svaru, kā tas ir pārtikas veikalos. Iepakojums man nemaz nav svarīgs. Vislabāk jau ir tad, ja ēdieni iepakoti visparastākajās papīra turzās, dzērieni – stikla pudelēs. Krāsains iepakojums tieši rada pretēju vēlmi – preces neiegādāties, jo tās uzreiz šķiet mākslīgas. Liekas, ka arī produkti piesūkušies ar tām iepakojumu ķīmiskajām. Krāsainu kūku vai ko citu arī nekad neēstu – tā mani neiekārdinātu. Kad iesaiņojumi vēl nebija tik krāšņi, atceros, ka pārsteidza veļas pulveru un zobu pastas dizains. Tad likās stilīgi, bet tagad saprotam: jo parastāks, neitrālāks, jo labāks. Tagad ir otra galējība. Reti kas ir iesaiņots tādā papīrā, ko bez raizēm var sadedzināt krāsnī. Katram piejaukts kas kaitīgs.



Māra Šlakorcina, Kuldīgas mūzikas skolas skolotāja:

– Man ļoti patīk, kā iesaiņoti *Skrīveru saldumi*. Patīk gan krāsas, gan dizains. Konkrētas krāsas, kas pievērs uzmanību un mudina nopirkt, nav. Uz veikalu eju ar savu tīkliņu. Šad tad apmeklēju bez iepakojuma veikalā. Pārtikas etiķetes lasu pa retam. Cenšos nepirkt ķīmiskus, krāsainus saldumus, kādi patīk bērniem.



Ingūna Tiruma, kabilniece:

– Droši vien vairāk izvēlos krāsainu, nevis neitrālu iepakojuma preces. Vairāk acīs krīt sarkanā krāsa. Izvēlos tādas preces, kas dabīgākas. Pievērsu uzmanību E vielu daudzumam. Importa preces cenšos neiegādāties. Uz veikalu eju ar savu maisiņu, bet, ja piemirsies, nopērku plastmasas.



Ainārs Drusts, strādnieks no Ventspils:

– Pērku gan vietējās, gan importa preces. Es neteiktu, ka iesaiņojums daudz atšķirtos, – daudzām gan krāsas, gan izskats ir līdzīgi. Mani vairāk piesaista neitrāls iepakojums. Skatos arī uz preču saturu, izvairos no E vielām.



Sintija Kārklīņa, jaunatnes darbiniece:

– Lielu uzmanību nepievēršu. Bet vairāk piesaista minimāls neitrāls krāsas iepakojums – šķiet, ka lielākā daļa jauniešu dod priekšroku tādām dizainam. To ņem vērā ražotāji. Tie, kuru mērķauditorija ir bērni, iepakojumu veido krāsainu un košu, taču pieaugušajiem ir neitrālāks. Uz preces jābūt rakstītam, kas tas ir, no kā taisīts. Priekšroku dodu tādām, uz kurām ir zīme, ka tās paredzētas vegāniem. Bieži apmeklēju bez iepakojuma veikalus. Labi, ka pārtikas veikalos tagad var iegādāties auduma maisiņus un augļu, dārzeņu tīkliņus, ko var ņemt līdz katru reizi, kad iepērkamies.

Amanda Gustovska
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

MUMS RAKSTA

Lai vieglāk atgūtu darbības

Ikvienam, kurš slimnīcā vai dienas stacionārā saņēmis medicīnisko rehabilitāciju, Sociālās integrācijas valsts aģentūra (SIVA) aicina interesēties par sociālo rehabilitāciju. Pašlaik rindas nav – pēc pieteikšanās to var saņemt nekavējoties.

Sociālā rehabilitācija palīdz atjau-

not darbības un iekļauties sabiedrībā pēc traumām, negadījumiem vai saslimšanām, kas ietekmē spēju strādāt vai darīt ikdienas darbus. Pakalpojums ietver valsts samaksātu novērtēšanu un rehabilitācijas plānu, konsultācijas un grupu vai individuālas nodarbības ar speciālistiem, medicīnisko uzraudzību un aprūpi,

Startēs zivju konkursā un Vulkāna izsolē

Kuldīgas novada dome ārkārtas sēdē 16. martā nolēma piedalīties gan konkursā par Ventas resursu papildināšanu, gan bijušā Vulkāna ēku izsolē.

LAI UPĒ BŪTU LAŠI

Deputāti atbalstīja projekta *Zivju resursu papildināšana ar lašu mazuļiem Ventas upē* iesniegšanu Valsts zivju fonda padomei, lai saņemtu ap 10 000 eiro, kā līdzfinansējumu nodrošinot 15% jeb ap 1815 eiro.

Kopš 2017. gada pašvaldība rīko licencēto makšķerēšanu, kas aptver abus Ventas krastus no ķieģeļu tilta lejup pa straumi līdz Abavas ietekai. Pašvaldība plāno ielaist 4445 viengadīgus lašu mazuļus (smoltus), kuru svars sākas ar 18 gramiem

BEIDZOT IR IESPĒJA

Pašvaldība piedalīsies izsolē, lai Kuldīgā, Jelgavas ielā 45, iegūtu īpašumu savu funkciju izpildei. Kurzemes apgabaltiesas zvērinātā tiesu izpildītāja Inese Beitāne izsludinājusi izsoli uz Valentīna Kokaļa valdījumā esošo īpašumu agrākā Vulkāna teritorijā. Tas sastāv no 18 būvēm: noliktavām, cehiem, caurlaides ēkas, sūkņu stacijas, kantora-ēdnīcas, transformatoru apakšstacijas, kaltes u.c. V.Kokalim izveidojies nekustamā īpašuma nodokļa parāds – vairāk nekā 360 000 eiro. Izsolē piedalīties ir pilnvarots pašvaldības nekustamā īpašuma nodaļas vadītājs Klāvs Svilpe.

Domes priekšsēde Inese Astaševska sacīja: „Vairākus gadus dažādās darba grupās, iedzīvotāju aptaujās kā viena no primārajām vietām, kas būtu jāsakopj, tiek minēta šī vieta. Līdz šim pašvaldībai nav bijusi iespēja ne ieguldīt naudu, ne īstenot tur kādus projektus. Tagad tā radusies izsoles ceļā.”

Inta Jansone

Skolēni strādās, bet skaits mazāks

No jūnija līdz augustam Kuldīgas novada pašvaldība, sadarbojoties ar uzņēmējiem, dos iespēju strādāt 160 skolēniem, kuriem ir 16, 17 vai 18 gadu. Pieteikties varēs no 18. aprīļa līdz 18. maijam.

Pagājušajā gadā no 202 reģistrētajiem 15 gadu bija 14 skolēniem, 16 gadu – 82, 17 gadu – 74, 18 gadu – 32 audzēkņiem. Līdz vasaras beigām algotas darbavietas bija 193 skolēniem, jo deviņi no darba atteicās: sešiem bija 16 gadu, vienam – 17, diviem – 18.

Valstī palielināta minimālā alga, tāpēc šogad būs 160 skolēnu. Nevarēs strādāt tie, kuriem ir 15 gadu, taču viņi var pieteikties valsts programmā Nodarbinātības valsts aģentūrā. Abās skolēnu vasaras darba programmās var strādāt arī Ukrainas iedzīvotāju bērni.

Inta Jansone

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Kārtīgi ražo naktī, rokas pa atkritumiem, nepatīk ciemiņi

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas inspektore Santa Lauriņa.

13. marts. Padurē pieklīdis laika šķirnes suns – sameklējam saimnieci. Rendā ar krāsu flakonīņu apzīmēta pietura, iesakām vērsties Valsts policijā (VP), jo tas ir vandalisms. Skrundā, Saldus ielā, pieklīdis kaķītis: kaimiņi stāsta, ka īpašnieki pārcēlušies citur, bet dzīvnieku atstājuši. Ziņojam biedrībai *Nika*, kas drīz ierodas un pamesto kaķi savāc. Skrundā, Kalēju ielā, kompānija dzīro skaļi – dzīvoklī sastopam divus iereibušus cilvēkus, kas apņemas uzvesties klusāk. Skrundas pagastā pa svešu īpašumu staigā liellopi. Tas notiek atkārtoti – nāksies pret īpašnieku vērsties stingrāk. Laidos pa centru kļūst muižas mākslinieku suņi. Saimnieki taisnojas, ka mīluļi ir čipēti, reģistrēti un nav bīstami, tomēr turpmāk pieskatīšot. Piltenes ielā

kādā dzīvoklī ciemiņš kļuvis nēvēlams, vēlāk saimnieks atzvana, ka galā ticis pats.

14. marts. Mums sūdzas, ka Zaļajā ielā kokapstrādes uzņēmums *Palleteries* naktīs strādā par skaļu, taču mums nav tiesību tāpēc ražošanu apturēt. Skrundā, Sporta ielā, sievietē rokas pa atkritumu konteineriem un lamājas uz garāmgājējiem, apgalvo, ka mantas piederot viņai, un kļūst agresīva. Izsaucam medicīnisko palīdzību. Kušaiņos kaimiņi ievērojuši motociklu bez numura zīmes un braucēju bez ķiveres. IZRādās, ka viņš transportlīdzekli tikai izmēģinājis, no sētas izbraucot uz ielas. Kuldīgā, Ventā netālu no *Kūravas*, makšķerē divi jaunieši. Brīdinām, ka otrdienās tas ir liegts. Strautu ielā uztraukums par kādu vecāku kaimiņu: izsaukti arī ugunsdzēsēji, bet satraukums bijis velts.

15. marts. Rudbārzu–Siekātes ceļā smagais transports

Paldies jauniešiem par izvēli darīt

Kuldīgas jauniešu mājā par pērn novadā paveikto godināti 20 čaklākie brīvprātīgā darba darītāji, kā arī pagastu jauniešu koordinatori un jaunatnes darbinieki.



Brīvprātīgie jaunieši Dans Muzikants, Kristaps Panovs, Ance Brūvere un Artis Zaneribs.

Katrs godinātais pērn brīvprātīgi nostrādājis vismaz 60 stundu, noslēgti 30 līgumi. Paldies teica novada domes priekšsēde Inese Astaševska: „Katrs no jums ir ieguldījis enerģiju un laiku, tā vietā kādu ballīti droši vien zaudējot, jo ir nācies izvēlēties – iet turp kā brīvprātīgajam vai kā apmeklētājam, atpūšoties kopā ar draugiem. Saku jums paldies par izvēli palīdzēt, pretī neprasot itin neko.” Novada bērnu un jauniešu centra (BJC) direktore Ieva Ozoliņa atzina, ka arī viņa kādreiz jauniešu organizācijā bijusi brīvprātīgā: „Prasmes, ko tolaik

ieguvu, lietoju arī šodien. Novēlu arī jums šo pieredzi paturēt turpmākajā gājumā, izglītības gaitās.”

BJC darbinieks Adrians Dravnieks teic, ka novadā ir ļoti daudz aktīvu jauniešu, kuri vēlas iesaistīties, vien jādod iespēja: „Brīvprātīgais darbs ir kā laba papildu izglītība – mācāmies, darbojoties kopā. Viens no lielākajiem pasākumiem, ko rīkojam, ir Jauniešu dienas. Biežāk notiek radošas darbnīcas. Koordinatori pagastos rīko dažādus pasākumus citur, tostarp dara labos darbus, piemēram, palīdz pensionāriem sazāģēt malku. Lielākoties brīvprātī-

gie palīdz dažādos BJC darbos, piemēram, vadot sporta spēles, daļa iesaistījies pasākumā *Meža ABC*.”

A. Dravnieks uzsver: godināšana jauniešiem ir svarīga, lai visi sanāktu kopā, dalītos izjūtās un atskatītos uz paveikto: „Tā sakām paldies par viņu darbu. Tas ir brīdis, kad dalīties ar foršajām izjūtām par to, kur viņi iesaistījušies.”

Pasākumu vadīja V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas audzēknis Kalvis Mednieks, spēlēja Ventspils jauniešu grupa *Offset*.

Amandas Gustovskas
teksts un foto

• Balvu *Gada jauniešu* saņēma Luka Marija Hepnere no Skrundas.

• Brīvprātīgā apliecinājumu saņēma: Dans Muzikants, Kristaps Panovs, Ance Brūvere, Jēkabs Krūmiņš, Artis Zaneribs, Paula Gierkena, Adrians Nespjaks, Enija Zonberga, Kristers Buivids, Marta Koļesova, Sanija Freimane, Krista Arājuma, Jānis Plāts, Rūta Krūmiņa, Marta Šveicare, Una Zēģelniece, Dina Gūtmane, Evelīna Beierbaha, Luka Marija Hepnere, Līva Poļanko.

• Pateicību saņēma pagastu koordinatori Ance Brālīte (Laidi), Raiļija Karpikoviča (Ēdole), Annija Zīgnere (Alsunga), kā arī Enija Žilinska un Laura Oberšate-Weisa no Alsungas.

• Atzinību saņēma jaunatnes darbinieki: Sintija Kārklīņa un Adrians Dravnieks Kuldīgā, Dace Krūmiņa Vārmē, Agnese Moldovāne Ēdolē, Renāte Balode Kabilē, Kristīne More-Zemīte Alsungā, Inese Ozoliņa Rudbāržos, Sintija Kampara Skrundā.

lajā dienestā ieradusies iereibusi sieviete – prom neiet, vajadzīga mūsu palīdzība. Skrundā, Raiņa ielā, ģimenes konfliktu izraisījis cilvēks ar garīgās veselības traucējumiem. Viņš agresivitāti nenoliedz, vēlas, lai viņam palīdzētu mediķi. Aizvedam uz neiroloģisko klīniku.

17. marts. Aizrādām diviem iedzērājiem Liepājas ielā. Piltenes ielā iereibis vīrietis pakritis trepju telpā – viņu pārbauda mediķi: hospitalizēt nevajag, vedam uz izolatoru. Vēl kāds dzērājs traucē pircējiem *Rimi*. Skrundas pagastā atkal izbēdzis liellopu ganāmpulks. Putnu ielā guļ vīrietis, vēlāk cits dzērājs aizmidzis autoostā – abi tiek aizvesti mājās. Raņķos, Egļu ielā, tiek kurināts ugunskurs, biezi dūmi iet līdz pat Skrundas šosejai. Pēc aizrādījuma ugunskurs tiek apdzēsts.

18. marts. Kuldīgā, Paegles ielā, dzīvoklī pēc mantām ieradies bijušais vīrs un prom

neiet – dodamies izraidīt. Liepājas ielā dzīvokļa saimnieki netiek galā ar iereibušu radnieku, kurš ieradies ciemos un nesaprot, kāpēc radi nēvēlas dot pajumti. Pēc pārrunām ar policiju viņš iet prom. Baznīcas ielā viesību laikā radies kautiņš: vēlāk izlīguši paši, taču iereibušais ciemiņš pakritis koridorā. Viņu aizvedam uz slimnīcu, pēc ārsta apskates – uz mājām.

19. marts. Mucenieku ielā autobusu pieturā trīs vīrieši iedzer, videonovērošanā redzam, ka cita kompānija dzer Liepājas ielā. Dienā uzrakstīti vairāki protokoli par alkohola lietošanu. Veikalā Planīcas ielā piedzēries vīrietis traucē pārdevējam, ar vārdiem aizskar pircējus: ievietojam izolatorā. Vēlreiz braucam uz Planīcas ielu, kur tiek dedzinātas lapas: ugunskurs nodzēsts. Pilsētas estrādē bērni apsūkājas un grūstās.

Pierakstījusi
Daina Tafelberga

Skaitliski mazi, bet darbojas diži

Snēpelnieki iedzīvotāju sapulcē no ikdienas darbu apspriešanas aizrunājās līdz tēmām valstiskā līmenī, ierosinot ataicināt Saeimas deputātus, kuri varētu izskaidrot likumu divvainības, kas traucē dzīvot labāk.

„Daudz slavējam, ko mūsu cilvēki paši izdarījuši, bet vajadzētu sasparoties vairāk un centrā sakopt mājas, kas tišā prātā tiek laistas postā,” mudināja Snēpeles pagasta kādreizējā vadītāja, tagad dārzkope Ināra Paiča.

„Mums ir skaista daba, atrodamies padsmīt minūšu brauciena attālumā no pilsētas. Te daudzi gribētu dzīvot.”



Snēpeles pārvaldnieces Aigas Bulavas darbu atskaiti novada dome vērtēja atzinīgi: vides sakoptībā un kultūrā pagasts acīmredzami sākot izcelties.

ZEMA DZIMSTĪBA

Tikties ar pagasta ļaudīm bija atbraukusi novada domes priekšsēde Inese Astaševska, vietnieks Artis Roberts un izpilddirektore vietniece, snēpelniece Agnese Buka. Viņi izklāstīja pašvaldības budžeta tapšanu, novada prioritātes un aicināja uz sarunu, lai tā veidotu turpmāko darbu sarakstu. Pagasta pārvaldes vadītāja Aiga Bulava atskaiti sāka ar bēdīgo ziņu, ka iedzīvotāju skaits sarucis, jo pērn nomiruši 20, bet piedzimuši tikai septiņi. Snēpelē deklarēti 683 cilvēki. Citās jomās rādītāji ir daudz labāki, īpaši kultūrā un vides sakoptībā. Tas vieš cerības, ka uz Kuldīgai netālo pagastu pārcelsies jaunas ģimenes.

VESELI TRĪS KOLEKTĪVI

„Mazs bij' tēva novadiņis, bet diženi turējās,” šo tautasdziesmu pagasta vadītāja attiecināja uz Snēpeli. „Uz Dziesmu un Deju svētkiem no mūsu pagastiņa dosies veseli trīs pašdarbības kolektīvi. Tikko bija komisija un no audēju studijas *Vēveri* izvēlējās 17 darbus, kas jūnijā jāved uz Rīgu. Kapela *Kā ir, tā ir* rudenī skatē ceļazīmi nopelnīja un pieskandinās Vērmanes dārzū. Deju kolektīviem skate būs aprīlī, bet jau tagad ar vienu kāju esam *Daugavas* stadionā, jo pagājušajā gadā skate bija veiksmīga. Dalība garantēta, tikai jānoskaidro, kurās rindās būs jādejo.”

PA SOĻIEM

Arī saimnieciskajā jomā, īpaši dzīvesvietas un apkārtnes sakopšanā, tiek darīts daudz un iedzīvotāji iesaistoties aktīvi. Lielus plānus uzreiz nevar īstenot, tāpēc tie sadalīti pa kārtām. Pašu spēkiem divos gados pārbūvēta autobusu pietura centrā. Vairākkārt lūgts *Latvijas Valsts ceļiem*, kam šī gadu gadiem nolaištā būve pieder, bet īpašnieks atteicis, jo neesot valsts plānā. Ja vēloties, lai pārbūvējot paši, – LVC atļaus. Otrs lielais darbs ir programmā *LEADER* atbalstītā rotaļlaukuma

un gājēju ceļu ierīkošana centrā. Pērn izstrādāts projekts. Par rotaļlaukuma būvniecību līgums noslēgts – vasarā tam jābūt gatavam. Pērnvasar ierīkotas garšaugu kastes, par kurām līdz vēlam rudenim rūpējusies entuziaste Astrīda Bērziņa. Ikviens varējis nogaršot zemenes, plūkt piparmētras un citus augus. Šopavasār kastes atkal tiks piestādītas.

Pa kārtām tiek atjaunots basketbola laukums. Darbu apgrūtinājis straujais izmaksu kāpums. Seguma uzliešanā piedalījušies sportisti un pārvaldes darbinieki. Šogad vēl jāuzliek vairogu un jāpārkrāso līnijas, jo tas vairs nav lielā basketbola, bet tagad populārās 3x3 versijas laukums.

STĀDA KOKUS

A.Bulava uzsvēra Meža dienu pasākumus. Iedzīvotāji pastaigām iecienījuši taku gar skolu, tālāk uz barona kapiem un atpakaļ caur tā sauktajiem Līvāniem (ģimeņu māju rajonu) vai otrā virzienā gar briežu dārzū. Pērn pārvaldes darbinieki izzāģējuši kapos saaugušos kokus un krūmus. Senāk tur augušas duglāzijas un baltegles, bet vecās audzes kaut kad likvidētas, vietā tiek stādītas jaunas. Rudenī līdz ceļam sastādītas arī liepiņas, izkopta aleja un izmērīti vairāki dižkoki.

AR SKATU NĀKOTNĒ

„Izpildām pašvaldības norādi, ka jāskatās uz priekšu un nedrīkst strādāt pa roku galam,” teica A.Bulava. „Pagājušajā gadā bija lieli vēji un daudz kritušo koku. Pie barona kapiem izlauza egles. Arī Centra kapos, pie muižas un citur noģāza lielus kokus. Izzāģējam bīstamos, un bija malka visai ziemai. No caurajām eglēm arī kokmateriālus ieguvām – dēļus un latas takas iekārtošanai.”

Pārvaldniece beidzot atklāja,

kādas zivis pirms diviem gadiem ielaistas Centra dīķī. Neesot afišēts, lai neuzzinātu kaislīgie makšķerēnieki, jo zivtiņas vēl bija mazas. „Mazuļus iegādājāties trīs zivaudzētāvās. Ielaisti baltie amūri, kas izēdīs netūrumus un zāles, ir karpas un asari. Vairs nevar noslēpt, jo kā tad tā – putns paceļas ar zivi mutē, bet cilvēks makšķerēt nedrīkst. Vēl jāapstiprina makšķerēšanas noteikumi.”

Atrisināts ģimenes ārsta jautājums, kas izraisīja lielas kaislības. No oktobra Zandai Zauerei atkal ir līgums ar Nacionālo veselības dienestu, un prakses vieta Snēpeles *Pagastmājā* paplašināta – jaunas telpas ir ārstei un māsiņām, brauc pacienti no Kurmāles un citiem pagastiem, arī Kuldīgas. Daktere pieņem četras dienas nedēļā – tik ekskluzīvi medicīnā te nav bijis, jo citur laukos ārsta nav vispār.

CĪTĪGI SENIORI, JAUNI PUIŠI, DRAUDZE

No trim konkursa *Daršim paši* projektiem divi ieviesti. Ļoti aktīvi esot *Veldžu* iemītnieki, kas piedalās divus gadus. Viņu darbībā atspoguļojas konkursa mērķis – ne tikai remontēt daudzdzīvokļu māju, bet arī stiprināt kopienu. „Ir fantastiski noska-

Daktere tagad pieņem četras dienas nedēļā – tik ekskluzīvi medicīnā te nav bijis.

tīties, kā visi kopā darbojas: kundzītes mazgā sienas, durvis un logus, jauni puiši pielabo, krāso un dara citus vīrišķīgus darbus. Arī luteriskā draudze jāuzslavē – pēdējos gados baznīcā izdarīts ļoti daudz,” priecājas A.Bulava. „Pēc tādas kopīgas darbošanās nevienam vairs negribas neko bojāt.”

CEĻU LIETAS

Arī smagajā ceļu jautājumā snēpelnieki pārsvarā redz izdarīto. Trešajā pašvaldības lauku ceļu atjaunošanas kārtā salabots ceļš Snēpele–Lonas un posms Ieru

ceļā, arī Lējējupes tilts un sāngrāvji. 1,8 km noņemts apaugums Lejasāzeru ceļā. Bīstamākās vietas un bedres pārvalde cenšas piebērt ar granti, bet tai nav labs sastāvs, jo drīz pēc uzbēršanas izšķīst. Labāka ir Mūrnieku karjerā, bet jābrauc tālāk, un lielākas izmaksas. Sliktāko sarakstā ir posms ceļā uz Turlavu, kur pirms *Čaņām* ik gadu jālabo caurtekas. Bet likumā pie *Dzintariem* grūti kaut ko darīt, jo vienā pusē īpašnieks uzcēlis žogu, bet otrā ir elektrolīnija. Tas traucē noņemt bojāto kārtu un uzbērt jaunu.

Šī gada plānā ir posms no *Paicvagaiem* līdz *Saldeniekiem* un no strausu fermas līdz ceļam Snēpele–Turlava. Tie ir ļoti slikti un jālabo arī tāpēc, ka šogad iekļauti Eiropas rallija čempionātā, bet nākamgad cauri pagastam vedīs arī pasaules čempionāta posms.

Tāpat kā citviet raizes dara smagais transports, galvenokārt mežizstrādātāji, kuri aizliegumu neievēro, brauc bez saskaņošanas, ceļu nežēlīgi sagandē un pēc tam nesalabo. A.Bulava pateicās tiem, kuri par to ziņo, un aicināja arī nofotografēt tos transportlīdzekļus, kas ceļus bojā.

TUKŠU DZĪVOKĻU NEBŪS

Centra mājās ilgstoši bijuši trīs tukši dzīvokļi, kurus nav varēts nevienam ierādīt, jo īpašumtiesības īsti nebija saprotamas. Nu ledus sakustējies – dzīvoklis *Sniedzēs* piederēs pašvaldībai, un to varēs izīrēt. Par vienu no *Ambulances* dzīvokļiem rasta skaidrība, bet otrs skaitās valsts īpašums. Ja kāds to vēlēties, jālasa *Latvijas Vēstnesis*, kad tur parādīsies izsole. Līdz ar to tukšu dzīvokļu nebūs, nekrāsies parādi, arī minētajās mājās varēs domāt par siltināšanu un citiem uzlabojumiem. Kādreizējā pārvaldes vadītāja Ināra Paiča gan iebilda, ka sapulcē daudz slavēts, kas izdarīts, bet varētu krietni vairāk. Uz skaistās dabas un labiekārtošanas fona diezgan nožēlojami izskatīties daudzdzīvokļu mājas

centrā – ja neko nedarīs, drīz pārvērtīsies par graustiem. I.Paiča aicināja iemītniekus sasparoties, veidot uzkrājumus, ņemt kredītu vai meklēt naudu citur, lai mājas remontētu.

TEHNIKA SKATU SABOJĀ

A.Roberts iebilda, ka kopaina neesot traka, salīdzinot ar to, kā bijis pirms vairākiem gadiem. Par vecās tehnikas krātuvi centrā pie *Lapiņu* šķūņa gan pašvaldība turpina saņemt sūdzības. Esot vairākkārt aizrādīts, lūgts un pat piedraudēts, lai īpašnieks vietu sakārto. Būvi savulaik par pajām iegādājies lietotās tehnikas tirgotājs Gundars Meisters, bet zeme pieder pašvaldībai un ir iznomāta. Slēdzot līgumu, ir norādīts, kā teritorija jāuztur. *Kurzemniekam* G.Meisters vēlāk skaidroja, ka gadu gadiem ieilgusi tiesvedība, lai juridiski nokārtotu šķūņa īpašumtiesības. Turklāt šajā vietā ko sveduši arī citi. Aizvest lūžņos nebūtu prāta darbs, jo tehnika esot dārga un lauksaimniekiem vajadzīga.

NEVAR SASKAŅOT

Iedzīvotāji norādīja, ka vēl nesmukāks ir ceļš gar tehnikas novietni. Tas ir svarīgs posms, jo ved no viena centra uz otru: no baznīcas, pagastmājas, kultūras nama un doktorāta gar skaisto dīķi un Līvāniem uz muižu, veikalu un daudzdzīvokļu mājām. Vismaz gājējiem kaut nelielu, bet drošu ietvi varētu kilometra garumā ierīkot. „Dienzēl tas pieder *Latvijas Valsts ceļiem*, tomēr ir solīts tuvākajos plānos iekļaut,” skaidroja A.Buka. „To solīja jau pirms desmit gadiem,” tā I.Paiča. „Mēs varētu paši – daudz laika tas neprāst, ja tik būtu materiāli un mums to atļautu,” ierosināja G.Meisters. Ierosinājums raisīja garu diskusiju par likumu normām, atļaujām, būvvaldes un citu pašvaldības speciālistu kompetenci.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības atbalstu

No Tulonā līdz Marseļai

Vai esat jutuši, kā mainās emocionālais stāvoklis, spēja koncentrēties un attieksme, kad ir zināms termiņš? Iespējams, atceraties laikā nenodotu studiju darbu, varbūt nokavētu sapulci vai tikšanos, bet varbūt ilgi gaidītu satikšanos vai ceļojumu. Kaut kur jūtams arī satraukums un piepūle, bet zināms, ka galā gaidīs prieks un gandarījums. Dažkārt termiņš jārada mākslīgi, un mans *deadlines* kopš decembra saucās ne eksāmens, bet izlidošana 30. janvārī 6.05 no rīta. Galamērķis – kalnains, patīkami silts un izsmalcinātu garšu pārbaģāts. Francijas dienvidi.

JĀNOKĻŪST STARTA PUNKTĀ

30. janvāris, 3.00. Soma gatava, gaidu Rīgā *taksi*, acis knapi turas vaļā, bet vēl nedaudz, nedaudz jāiztur – vien pāris stundu, un būšu jau Parīzē. Tad vēl tik jāsaprot, kā nokļūt tālāk, atrast metro, n-tās reizes pārsēties, izspiest kaut ko no sevis franciski vai no francūžiem angļiski, aizbraukt 600 kilometru un galā uzslīet telti, neaizmirst sevi pašu un aiziet gulēt, lai jau nākamajā dienā sāktu 160 kilometru garo piekrastes maršrutu. Startējam Tulonā, un plāns ir, lēnā garā ejot, finišēt Marseļā aptuveni pēc pusotras nedēļas.

Pirmā diena paiet, nokļūstot līdz startam, cerot, ka metro mūs neviens neapzags, ka dienvidos ir krietni siltāk nekā Parīzē un ka neiekāpsim citā vilcienā. Secinājums: diena paiet ne vien vietas maiņā, bet arī cerībā, ka viss ies kā pa sviestu. Brīnumainā kārtā viss notiek veiksmīgi. Ir savu ceļošanas pieredzi varu teikt: svarīgi tas, ka esam tepat Eiropā un sajūta ir kā mājās. Viss saprotams un pazīstams.

Francijā esmu bijusi ne reizi vien. Arī nesenajā organizācijas *Fisom* jauniešu braucienā pa Eiropu. Tas bija viens dulls piedzīvojums autobusā trīs nedēļas, kurā izvizināja mūs, latviešus, pa Eiropas lielākajām pilsētām, tai skaitā Parīzi. No Parīzes atceros to, ka nebūt tā nav tāda kā pasakās. Realitātē Eifeļa tornis (nedaudz pārspīlējot) izskatās pēc metāllūžņu kaudzes, ielas ir piepīpētas un šur tur atgādina atkritumu izgāztuvi. Luvra, nebeidzamās alejas un parki ir tie, kas atmiņā iespiedušies pozitīvi. Francijas dienvidos esmu bijusi vienu reizi, Kannas un Marseļu izstaigājot krustu šķērsu. Tur dzīve iegriezies nedaudz citādāk: bez steigas, bagātībā, ir mazāk problēmu, kas sastopamas lielpilsētās.

IEPAZĪŠANĀS APLIS

Kad vilciens piestāj Tulonā, dodamies nopirkt tūrisma gāzes balonus, lai ēdienu var gatavot dabā, uzpildīties ar pāris litriem ūdens un vakariņas paēst kafējnīcā. Katrā biedrības *Movement Spontaneous* pārgājiena sākumā ir iepazīšanās aplis, kurā katrs dalībnieks īsi pasaka, no kurienes nāk, kā viņu sauc un ko no pārgājiena sagaida. Vienmēr interesanti dzirdēt, ko sagaida citi: vai tā būs gulēšana zem zvaigžņotām debesīm, brišana pa purvu vai jaunas

sociālo tīklu bildes. Citi iet vienkārši tāpēc, lai izvēdinātu galvu vai pabūtu prom no ekrāniem. Es gan parasti saku, ka gribu nopeldēties, neskatoties uz to, kādi laika apstākļi, taču šoreiz sakāmo pamainu un noburkšķu diezgan sagurušā un nedaudz dūsmīgā balsī, ka gribu vispār saprast, kāpēc eju. Nav jau varbūt pārsteiguma, ka balss skan tādā tonī, jo esam izpērušies cauri pusei Eiropas un galva tika atslēgta vien uz stundu lidmašīnā.

Vakariņojam indiešu restorānā, uz pilnu klapī izbaudot nevis franču bagetes, bet gan rīsus ar dažnedažādām piedevām, garšvielām un, pats galvenais, arī mango smūtiņu. Izskatās, ka ne mēs vienīgie esam iecienījuši šo vietu, bet arī francūži, jo kafējnīcā līdz malām pilna un dzirdam vien *merci, s'il vous plaît* un *bonjour* (paldies, lūdzu un labdien). Pirmā diena, tāpēc tās ir vienīgās frāzes, ko spēju uztvert. Ieturējuši maltīti, secinām, ka ir jau vēls, un pāris kilometru ārpus pilsētas sākas kriptiņu mežonīgāks maršruts, kurā varētu atrasties vieta, kur gulēt teltīs.

DIENĀ 20–30 KILOMETRU

Pēdējā gada piedzīvojumi kopā ar biedrību *Movement Spontaneous*, kuras pasākumu organizēšanā piedalos arī es, bijuši lielā mērā vien pa piekrastes takām un mežiem, tāpēc radies priekšstats, kādas ir takas, cik daudz jāiet pa pludmalī, cik jāreķinās ar ložņāšanu pa krūmiem vai kāpšanu klintīs.

Jau pirmie kilometri Francijas dienvidos liecina, ka skats uz jūru nepazudīs, kāpt un ložņāt iznāks daudz, kā arī jānodrošinās ar ūdens rezervēm. Kā parasti dienā noejam 20–30 kilometru: cits mazāk, cik vairāk. Esam neliela grupiņa – seši cilvēki. Ne vienmēr dodamies sānu pie sāna: citreiz esam viena divu, dažkārt piecu un desmit kilometru attālumā. Sakarus turpinām uzturēt, primāri izmantojot rāciņas, kā arī telefonu.

Varbūt šķiet, ka iet vienam vai diviem nav diez ko droši, salīdzinot ar bariņu, tomēr varu teikt: ja iet atsevišķi, īpaši nezināmā vietā, ir iespēja paziņot citiem noderīgu informāciju – vai taka ir izejama, vai var uzcelt telti, kur skaistāki skati utt. Atminos Japānu, kur vienam maršrutam šur tur bija alternatīvas, respektīvi, līst lietus, ir plūdi – ejam pa ceļu B; gribam šo posmu pa mežu – ejam pa A; ir paisums – jāiet pa C. Latvijā

Skats no Ratono salas uz Marseļas simbolu – baziliku *Notre-Dame de la Garde*.



tādam brīvdienu tūristam varbūt ne silts, ne auksts no tā, bet, kad jāiet vairākas dienas, nedēļas vai mēneši, alternatīvas ir vitāli svarīgas.

PUSDIENAS KLINTS MALĀ

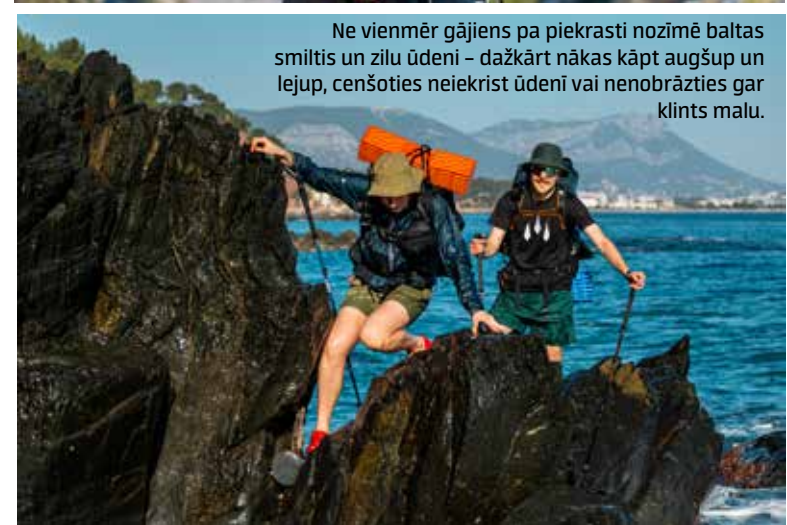
Esmu attāpusies, rīts ir pienācis, un pārgājieni tā pa īstam var sākties. Vismaz tāds, kurā var uz vairāk nekā desmit dienām aizmirst par jebkuriem citiem loģistikas jautājumiem, kas nav saistīti ar K-2 jeb divām kājām un mugursomu.

Iesim no Tulonā līdz Marseļai 160 kilometrus. Maršrutu esam sadalījuši divos posmos, un, iepriekš plānojot, zinu, ka pirmais solās būt vairāk pa pilsētas celiņiem, saldējumu bodēm un suņu pastaigu vietām. Jā, Francijas dienvidi ir pārpilni ar labi audzinātiem suņiem – teju ikvienam ir mazs četrkājains draugs pie sāniem. Toties otra daļa solās vest augšup un lejup, gar krastu, pa krūmiem un klintīm ar kārtīgu dzīvošanos dabā. Kontrastam tā vajag. Lai arī iepriekš likās, ka francūži ir lielāki pilsētnieki nekā dabas mīļotāji un aktīvās atpūtas interesenti, pirmās dienas pierāda kaut ko citu: cilvēki uz takām čum un mudž. Nu, ne tik traki kā Dziesmu un Deju svētkos, bet tuvu aktīvai sestdienai Kuldīgā gan.

Esam izgājuši un sapakojušies laikus, tāpēc iznāk iet raiti uz priekšu; pa ceļam, kur iespējams, nopeldamies, skaistākajās vietās uztaisām pa bildei un kādās drupās klints malā ieturam



Lai arī nakti termometra stabiņš dažkārt noslīdēja zem nulles, dienās laiks bija patīkami silts un saulains.



Ne vienmēr gājiens pa piekrasti nozīmē baltas smiltis un zilu ūdeni – dažkārt nākas kāpt augšup un lejup, cenšoties neiekrist ūdenī vai nenobrāzties gar klints malu.

pusdienas. Vakarā mūs sagaida burvīgs saulriets, kāpiens kalnā un desertā skats no pilnīgas nekurienes uz plaši izgaismoto Tulonā. Tas nedaudz emocionālajam prātam liek uz mirkli saskumt un justies tā, ka nekur mēs neesam aizgājuši. Pulkstenis un dati gan saka ko citu, jo nosoļots jau 20 kilometru. Reljefā maršrutā tas nav maz, turklāt

diena vēl nav galā. Ārā kļūst vēsi, pa dienu temperatūra iešanai atbilstoša, saule spīd, un nav nevienas lietus piles. Ūdens jūrā gan varēja būt par kādu grādu siltāks. Vakars iestājas diezgan agri – satumst jau pēc pieciem, tāpēc ap to laiku parasti sākam domāt par vakariņošanu, dienas pēdējiem kilometriem un naktsmieru.



Vēsturiskās drupas uz Pomegi salas.



Atrodos uz klints, kur metru pa labi un metru pa kreisi ir brīvais kritiens okeānā no 500 metru augstuma.



Pauzes vieta takas malā.

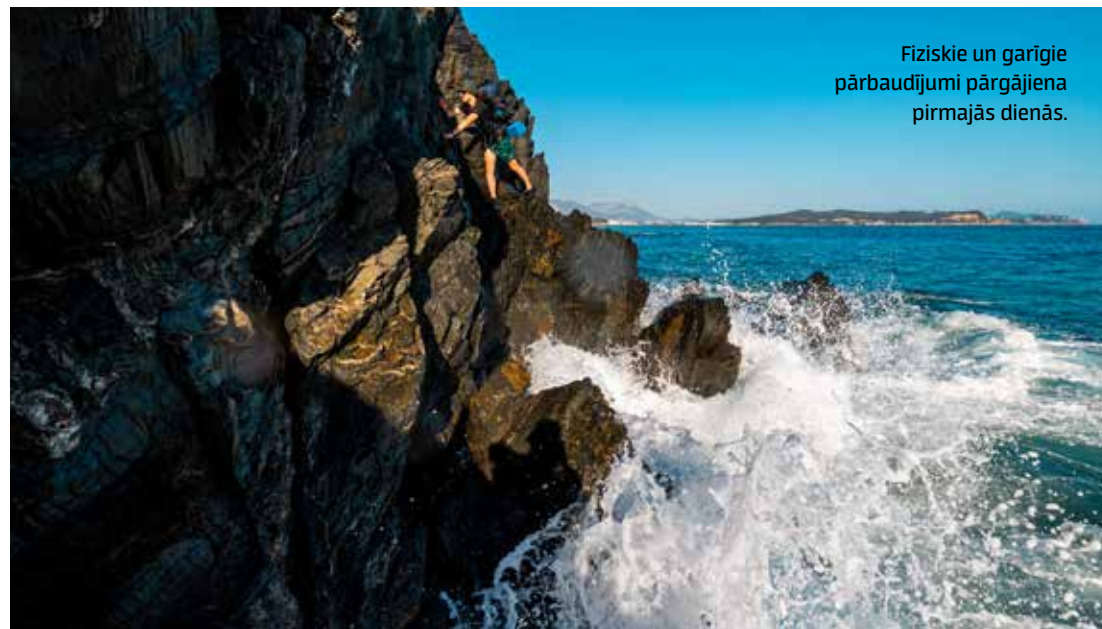
GARDĀ NEAPOLES PICA

Nākamajā rītā esam nedaudz aizsnaudušies – es tik ātri jaunai vietai nepielāgojos, tas pats attiecas uz atgriešanos Latvijā. Adaptācija parasti prasa pāris dienu, ja ne nedēļu, un nereti rezultāts ir ilga gulēšana.

Lai gan izejam nedaudz vēlāk, tas nemaz neuztrauc, jo galu galā atliek vien teikt: cik garš, tik plats. Negribētu, lai tas, vai piecelies pāris stundu agrāk vai vēlāk, mani ietekmē, vismaz nav iemesla bojāt sev un citiem dienu un burkšķēt, ka viss nogulēts vai kaut kas nav paspēts.

Trešajā dienā iznāk doties cauri ļoti skaistai, dzīvības pilnai pilsētai Lasjotā (*La Ciotat*). Esam trāpījuši tur laikā, kad kafējnīcas tik tikko atvērtas. Ir 18.00, bet francūži vēl nevakariņo, jo parasti tas notiek pēc 19.00 – vismaz tāda mums šeit pieredze. Ir piektdiena. Mēs esam izsalkuši. Vai jūtat izaicinājumu? Visas vietas pārpildītas līdz malām, rezervētas līdz vēlai naktij, un pēc 40 minūšu meklēšanas vairākums

no mums sēž saspīesti stūrī itāļu restorānā un gaida picu. Ir tā vērts, jo mums atnes visgaršīgāko Neapoles picu, kāda ēsta līdz šim. Pēc lieliskām vakariņām daži ceļabiedri sāk jau atcerēties komfortu, tāpēc nakšņo viesnīcā – kruasāni brokastīs un baseins aiz loga. Man gan skats uz jūru ar klints jumtu virs galvas un bezgalīgi daudz zvaigžņu. Nākamajā dienā nolemjam nesteidzīgi izstaigāt netālo dabas parku, kas aptver vairākus zemes ragus, pludmales un vēsturiskas vietas. Interesants skats paveras no rīta, kad ap 10.00 te trenējas akadēmiskie airētāji. Tā kā skolas laikā ārpus stundām pavadīju smaļošanā un esmu sēdējusi arī akadēmiskās airēšanas laivā, zinu, ko nozīmē līdzsvars. Skatoties uz sportistiem, varu vien nobrīnīties par viņu spēju airēt un paveikt uzdevumus atklātā jūrā. Vēlāk līdzīgu skatu vēroju pašā Marseļas ostā, kur jaunie airētāji centās manevrēt jahtu un kuģīšu satiksmē. Ja esat bijuši Marseļā, tad zināt, ka osta nav no mazākajām: tā ir atzīta par Francijas galveno spē-



Fiziskie un garīgie pārbaudījumi pārgājienu pirmajās dienās.

lētāju starptautiskos darījumos, kā arī ceturta lielākā Eiropā.

ELPU AIZRAUJOŠI SKATI

Pēc dienas Lasjotā ejam pa skais-tām, kalnainām takām. Augstākā vieta ir 563 metri un saucas Mon-pužē (*Mont Puget*). To iecienījuši arī taku skrējēji, un, vakarā ejot, satiekam trases veidotājus, kuri brīdina, ka rīt agri no rīta sāksies sacensības. Tā arī notiek – jau ap 7.00 pirmie skrējēji mūs ir pamodinājuši, jo guļam netālu no takas, tomēr ar pasakainu skatu uz jūru no pašas klints augšas.

Vēl divas dienas ejam pa tām pašām takām, izstaigājot katru nostūri un nopeldoties teju katrā pludmalē. Lai arī ceļi ir cilvēku pilni, tomēr nevienas dzeramā ūdens uzpildes vietas neredzam. Nelielā laivu piestātnē atrodam cauruli, pa kuru tek ūdens: to arī paņemam turpmākajām dienām. Pārgājienu laikā ūdeni vienmēr filtrējam, jo gan jau nevienam negribas staigāt vai gulēt ar vēdersāpēm vai citu draņķi.

Vairākas dienas paveras elpu aizraujoši skati gan uz jūru, gan kalnainām vietām, arī vairāku simtu metru augstām klintīm. Ļoti bagātīga daba – atgādina teju katru vietu pasaulē, kur līdz šim esmu bijusi. Skati mainās ik pa stundai: esam augšā klintī un slēpjamiem no spilgtajiem saules stariem, pēc pāris stundām atkal kāpjām lejā un esam līdz padusēm jūrā. Kādu dienu, ejot lejup, nākas brutāli šļūkt pa akmeņainu, stāvu nogāzi. Domāju, ko man tas atgādina, un atcerējos, ka bērniībā laukos nereti sēdēju uz grants čupas. Tagad nesaprotu, kāpēc. Toties sajūta bija līdzīga: tu esi kaut kur augšā, un, lai tiktu lejā, priekšā ir garš šļūciens lejup. Mūsu grupas pušiem un arī man tas ir viens varens šļūciens: ļaujamiem gravitācijai un jautrībai pusstundu, kamēr tiekam lejā.

Nonākam tirkīzila ūdens pludmalē, kur kāds kājāmgājējs mūs uzcienā ar čorizo – spāņu desu. Tas izvēršas negaidīti savādi. Citu dienu ejam pa apkaimes augstākajām vietām, visu iepriekšējo dienu maršrutu redzot no augšas, un lieliski varam no tālienes

paraudzīties uz vietām, kur esam bijuši pirms pāris dienām vai pat nedēļas. Pa ceļam arī interesants radziņš un klints. Abi atgādina dzīvniekus – guļošu krokodilu un putnu, kas diendienā pavada ar skatienu un klātbūtni.

PIRMIE KILOMETRI MARSEĻĀ – DRAUDĪGI

Vēl pāris dienu, un Marseļa pa gabalu jau redzama. Nekur diži nesteidzamies, jo līdz lidojumam atpakaļ vēl daudz dienu, kā arī daudz labprātāk dzīvojamies dabā. Marseļa ir vien kādus 20 kilometrus, precizēšu, tās centrs. Vēl ir priekšpilsēta, guļamrajoni – jāatrod vieta, kur laukā pārnakšņot.

Pirmie kilometri Marseļā ir diezgan draudīgi: piedzērušies vīrieši, kviecošas mašīnas un skaļi ļaudis uz ielām. Plānojam doties uz parku, kur uzcelt telti, cerot, ka no rīta neviens mūs neieraudzīs, un varēsim doties tālāk. Kaut kā izdzīvojam un nākamo dienu līdz pusdienlaikam pavadām, raitā solī ejot uz ostu.

Tur kāpjām uz kuģīša un dodamies uz salām Pomegi (*Pomègues*) un Ratono (*Ratoneau*) pusstundas brauciena attālumā. Šķiet, ka turp dodas dažādi tūristi, bet pārsvarā tomēr vietējie. Plānojam noiet ap 15 kilometriem. Interesantā kārtā abas salas ir savienotas ar mākslīgi veidotu ceļu, kopā radot lielisku pastaigu un atpūtas vietu. Uz salas dzīvo ap 100 cilvēku, ir osta ar vairākiem desmitiem jahtu, desmit restorānu un pāris viesnīcu. Izklusās, ka salas ir dzīvības pilnas, toties aizklīst prom no cilvēku bariem ir viegli. Pusstundas laikā jau esam uz viena no radziņiem, no kura paveras skats tieši uz baziliku *Notre-Dame de la Garde*, kas atrodas Marseļā un ir tās simbols.

Nepārtraukti lido kaijas, debesis ir violeti rozā, viss šķiet gaisīgs un maigs. Vakarā atrodam tālāko salas nostūri, kur vārām vakariņas un nakšņojam zem klajas debess. Tā mēdzam darīt tad, kad telti nevar uzcelt vai ir iespēja ne-celt. Nakts ir auksta – zem nulles. Tā kā tikai puse no mums nakšņo uz salas, nākamajā rītā nolemjam

tikties un atlikušo daļu izstaigāt visi kopā. Salas otrajā pusē ir vēsturiskas drupas – tā nav apdzīvota, bet ir vietējo tūristu pilna. Īpaši tādā saulainā dienā.

IZKĀPT NO KOMFORTA ZONAS

Esam izstaigājuši visu un desmit dienu piedzīvojumu pabeidzam kafējnīcā uz salas, dalāmiem spilgtākajos iespaidos. Arī tas ir viens no iemesliem, kādēļ iet vienam dažkārt ir interesanti, jo pēc tam visi varam apspriest, kāda katram bijusi pieredze, tostarp atgadījumi. Uzzinām, ka vienu mūsu dalībnieku parkā apturējuši vietējie un centušies aplaupīt, uzzinām, kur citi ēduši saldējumu un kādas bijušas lielākās grūtības. Līdzīgi, kā iepazīstinot ar sevi sākumā, arī noslēgumā stāstām, kas patika. Pēcpusdienu un vakars paiet mierīgi viesnīcā, un arī kārtā manai ilgi kārotajai dušai ir pienākusi. Nākamo dienu plānots pavadīt Marseļā: varbūt aiziet uz kādu muzeju vai izstaigāties pa ieliņām.

Ja jau pārgājienu sāku ar jautājumu un nesaprašanu, kādēļ turp dodos, brīnumainā kārtā kaut kur pa vidu atbilde atnāca. Tā bija varbūt negaidīta, bet savā ziņā vienkārša. Es eju un dzīvoju, lai mirtu. Un nomirt var tikai vienā veidā – dzīvojot. Varbūt iznāk vārdu spēle, bet tieši tāda atziņa man radās. Nav jēgas dzīvot tāpēc, lai izdzīvotu, jo tad pa īstam nedzīvojam. Tad netiek pārvarētas bailes no nezināmā vai subjektīvi bīstamā. Tāda bija mana atbilde, un to var izteikt arī citos vārdos. Tā ir mums ļoti zināmā izkāpšana no komforta vai atziņa: „Kas nenogalina, tas padara mūs stiprākus.” Un tā tālāk.

Francija, tu mani pārsteidzi ar dabas skaistumu, varenību un mežonību! Pilsētas pārsteidza ar iemītniekiem, sadzīvi, geto rajoniem un lielo nošķirtību starp sabiedrības slāņiem. Lai gan Francijā ir būts ne reizi vien, šī reize bija citāda. Iemācījos ko vairāk par *merci* un *bonjour* (paldies un labdien), iepazīnu valsts dienvidus un mājās atbraucu ar vēlmi kādreiz tur atgriezties.

Jānis Zvejnieks

Jaunības atmiņas par laiku Sibīrijā

/1949. gada 25. marts – 1957. gada pavasaris/

(Sākums 17. martā. Turpmāk vēl.)



Publicējam Kurmāles pagasta iedzīvotāja JĀŅA ZVEJNIEKA atmiņas par izsūtījumu Sibīrijā 20. gs. 40.–50. gados. Šogad viņam apritēs 85 gadi.

KAD UPĒ IZIES LEDUS

Tā nu apmēram 20. aprīlī sasniedzām Tomsku. Nostūma mūsu sastāvu ceļa atzarā Obas pietekas Tomas krastā un lika no vagoniem vākties ārā. Vagonu jau nevarēja aizkavēt – to vajadzēja svarīgākiem uzdevumiem. Tā mēs palikām, sēžot uz savām paunām. Vēlāk atnāca kaut kādi priekšnieki un pateica, ka jāgaida, kad upē izies ledus un sāksies navigācijas sezona, tad mūs ar baržām pa upi vedīs tālāk. Nomainījās sargi, kuri gan pārāk tuvu nerādījās, bet nekur tālu klaiņot arī neļāva. Kāds bija laiks, cik īsti bija tie grādi, neatceros – nekāds siltais jau nebija. Pa naktīm no upes puses nāca aukstums, un brīžiem pūta diezgan stiprs vējš.

Iekārtojāmies, kā nu mācēdami. Daudzi no segām izveidoja tādus kā aizslietņus. Pirmajā laikā vēl varēja gar upmalu salasīt kādus koka gabalus, ko tēju uzvārīt. Vēlāk jau viss bija novākts. Tālāk pie stacijas bija liela kaudze ogļu, bet tur – sargs. Mēs, puikas, gājām tās ogles zagāt, protams, par lielu uztraukumu mātēm. Nezinu, vai patiešām viņš būtu šāvis, ja ieraudzītu, bet mēs bijām iemanījušies: kamēr viņš aiziet kaudzei otrā pusē, mēs jau savos maišeļos esam ielasījuši, cik var panest, un prom.

„20. aprīlī sasniedzām Tomsku. Pateica, ka jāgaida, kad upē izies ledus. Tad mūs ar baržām pa upi vedīs tālāk. Tā tur dzīvojam nedēļu vai pat vairāk.”

Tā nu mēs tur dzīvojam nedēļu vai pat vairāk. 30. aprīlī vai 1. maijā ledus sakustējās. Sākumā bija dzirdami tādi kā krakšķi, tad tie pieņēmas spēkā, un visā apkārtnē bija dzirdami būkšķi un dūnoņa. Vienu brīdi ledus sakustējās un traucās uz priekšu. Ledus iešana lielajās Sibīrijas upēs ir grandiozs skats. Var stundām stāvēt un skatīties kā kaut kādu izrādi vai uzvedumu.

Pēc ledus izešanas mazs velkonis ar tādiem senlaicīgiem spēkratiem vakarā atvilka milzīgu, lēzenu liellaivu – baržu. Otrā rītā visu ešelonu, apmēram 2500 cilvēku, salādeja tajā baržā. Un sākās mūsu drūmākais ceļa posms lejup pa Obu. Protams, atstājot mūsu nometni, uzkalniņā palika vairākas kapu kopiņas ar krustiem, sameistarotiem no kaut kā. Sākumā braucām pa Tomu, tad iekuģojām Obā. Krastus tikpat kā nevarēja redzēt. Naktī uznāca bieža migla. Nekāda apgaismojuma nebija – uz tā velkonīša kaut kāds lukturnis spīdēja, bet mums uz baržas tikai tādus kapu

zvangs visu laiku zvanīja, laikam tāpēc, lai dzird citu kuģīti un neuzskrien virsū.

Otrajā dienā, kur bija pietātnes, piebrauca krastā, bet vietām tāpat izmeta enkuru un izsauca pēc kaut kādiem sarakstiem, ar laivām veda krastā. Tā pamazām barža tukšojās. Pienāca arī mūsu kārtā. Bijām pietājuši rajona centrā, kas saucās Segarka. Tā nu sēdējām uz savām paunām un gaidījām vergu pircējus – priekšniekus no kolhoziem. Pirmās, protams, izvēlējās ģimenes, kurās ir kāds vīrietis un vairāk pieaugušo.

Mēs palikām gandrīz pēdējie, tāpēc arī tikām uz tālāko un švakāko kolhozu. Atbrauca mums pakaļ ar vērsa pajūgu. Mēs prasījām, cik tālu jābrauc, vedējs atbildēja, ka 40 kilometru. Tā nu mēs, kādas trīs ģimenes, visas no vienas puses – no Kandavas – sakrāvām savas paunas vezumā, paši gājām ar kājām līdz. Nekādi dižie strādnieki mēs nebijām: viena sieviete ar puiku Ansi, kurš vienu gadu jaunāks par mani, un veciem vecākiem, kuri drīz vien viens pēc otra nomira, otra sieviete ar meitu un mēs. Vecīšus arī nācās drīz vien uz tā vezuma sēdināt. Pirmajā dienā tikām līdz pusceļam. Tur bija liela sādža Batkata – pie tā vedēja rādiem vai paziņām pārlaidīti nakti un otrā dienā soļojām tālāk.

KRĀSNS UN LĀVIŅAS

Tuvojoties sādžai, pirmais mūs sagaidīja bariņš bērnu ar saucieniem: „Nemcev vezut!” („Vāciešus ved!”) Viņu saprašanā nekādas citas tautas uz pasaules nebija – tikai *ņemci i naši* (vācieši un mūsējie). Novietoja mūs pie vienas ģimenes, kam bija tāda lielāka māja ar divām istabām. Tur jau gan mājas lielumu nosaka pēc sienu skaita: ja četras sienas, tad skaidrs, ka vairāk par vienu istabu nevar būt; ja *pjatjstennij dom* (piecu sienu māja), tad jau ir divas istabas. Tā nu mēs tur gulējām uz grīdas visi rindiņā, vēlāk sameistarojām kaut kādas lāviņas no apaļām kārtiņām, jo dēļu jau arī nebija.

Saimnieki dzīvoja tai pirmajā istabā, kur gandrīz ceturto daļu aizņēma krāsns, – uz tās gulēja saimniece Katja ar meitu Šurku. Šurka bija vienu gadu vecāka par mani. Saimnieks Fedja gulēja gultā, kas stāvēja pie sienas pretī mūsu istabas durvīm. Viņš bija stipri vecāks par sievu un ļoti slims – stipri klepoja dienu un nakti. Drīz vien viņš nomira. Neviens par to daudz neskūpa – sieva ne un vēl mazāk meita Šurka, jo jau otrajā dienā lēkāja un dziedāja savas častuškas.

Pirmajā naktī mēs gulējām un neko nejūtām, pēc ilga laika tikuši vismaz zem jumta. Otrajā vai pat trešajā naktī es pamodos. Durvis starp istabām bija vaļā, skatos: ve-

cais Fedja stāv savā gultā, kvēpene rokā, grābstās gar sienu un lamājas: „Ot kuda berutsja, paraziti!” („No kurienes rodas, paraziti!”) Un vēl tie mātes vārdi pa starpu. Kājās viņam briesmīgi platas apakšbikses, tā ēna, kas uz sienas kustējās, bija šausalīga, un man palika bail – domāju, ka vecais sajucis prātā. Gribēju modināt māti, bet viņš nopūta to kvēpeni un likās atkal gulēt. Vēlāk to sapratām, kad mums pašiem tās blaktis sāka kost. Līdz tam es tādus zvērus nebiju redzējis.

„Sēdējām uz savām paunām un gaidījām vergu pircējus – priekšniekus no kolhoziem.”

PRĀTĀ TIKAI VIENA DOMA

Pēc pāris dienām atnāca brigadieris un sāka rīkot pie darba. Tā kā mazajam brālim Mārim bija tikai pieci gadi, es paliku viņu vākt, bet māte, māsa un vecākais brālis Dailis gāja darbā. Kas tie bija par darbiem, vairs neatceros. No sākuma latviešus pie lopu kopšanas nelaida – to izdomāja laikam partijas sekretārs. Neatceros, kā viņu tur sauca: bija viņam tāds prasts brezenta portfelis, to visur nēsāja līdzī un visur bāza savu degunu, kaut gan neko daudz viņu neviens neņēma galvā.

Tā pirmā vasara bija tā grūtākā un trakākā. Arī vietējiem nekā daudz nebija, bet vismaz kartupeļi, kāposti un gandrīz katrā sētā govys. Tad nu sākās tā maiņas tirdzniecība, kā tagad saka, barters. Daudzas vērtīgas lietas tika atdotas. Par zelta pulksteņi varēja dabūt pāris spaiņu kartupeļu, par laulības gredzenu vēl mazāk. Vērtīgāki skaitījās apģērbi – par skaistu kleitu varēja dabūt vairāk.

Strādājošajiem tika dota maizes deva – kādi 400 gramu. No rītiem to dalīja kolhoza klētī. Mans pienākums bija aizskriet tai pakaļ. Mums pienācās trīs devas. Kādreiz gadījās vesels kukulītis, citreiz vēl mažiņš gabaliņš klāt, tad es pa ceļam atļāvos to apēst, pārējo nesu mājā, kur māte sadalīja visiem vienādi. Kaut gan tas *vienādi* iznāca stipri vien nosacīti, mums, mazākajiem, gabaliņš likās arvien lielāks, bet tik un tā ātri apēdās. Tā nu tas cilvēks ir iekārtots, ka tai vēderā vienmēr vajag kaut ko likt iekšā, un, ja tā nav, tad nekas vairs neinteresē – tikai viena doma prātā: kur kaut ko varētu dabūt apēst. Kādreiz kāda vietējā tante pasauca palīgā uzrakt gabaliņu sakņu dārza, tad gāju arī. No sākuma raku cītīgi, vēlāk tantuks pasauca: „Idji, ja tjebjja pokormļu!” („Nāc, es tevi pabarošu!”) Kad vēders pilns, tad tā strādāšana vairs ne-

iet – kādreiz iedūru lāpstu zemē un aizlaidos. Tad kādu laiku izvairījos tai tantei acīs rādīties. Ja nu gadījās iekrist, kaut kā izmelojos. Teicu, ka mani tur atkal pasauca, nu, kaut kā izmelojos.

Sibīrijā pavasaru un rudenī tikpat kā nav. Ātri vien iestājas silts laiks, un viss sāk augt un zaļot. Tad nu mums ar mazo brāli vajadzēja sagriezt balandas un jaunos nātru dzinumus. Kad māte pārnāca no darba, vārīja zupu. Katla mums nebija – vārījām spainī, kuru visu arī izstrēbām. Ja izdevās iemainīt kādu kartupeli vai sauju putraimu, tad jau iznāca tīri laba zupa. Mēs ar brāļiem to zupu bijām nosaukuši par Zilo Donavu. Māte mūs par to satramdīja – teica: nav ko smieties par ēdienu, labi vēl, ka ir tāds.

Ar saimnieci satikām tīri labi. Govs viņai nebija, bet kādreiz jau tāpat ar kaut ko padalījās. Kādu bļodiņu kāpostu iedeva vai kaut ko citu. Kad bija sliktāks laiks, tad iznāca vairāk pa istabu noņemt. Ar Šurku mēs jau bijām sapazināties, cik nu varējām sarunāties. Brīžiem viņa pa savu istabu laida vaļā tās savas *plaskas* (dejas) un dziedāja častuškas. Vienu es atceros:

„Vaņa moi, Vaņa moi,
Vaņa moi i budjet.
Po glazam jevo vidatj,
Što on menja ljubit.”
(„Vaņa mans, Vaņa mans,
Vaņa mans nu būs.
Pēc viņa acīm redzu,
Ka viņš mani mīl.”)

Ne jau nu *lubil* (mīlēja), nekā. Toreiz man no tās *lubīšanas* nekāda lielā sajēga nebija – tas jau nāca daudz vēlāk. Tāpat reizēm padauzījāmies, un tad tie uzdotie darbiņi palika nepadarīti. Kad māte Katja nāca mājās, lamāja Šurku par *parazitku*, *ļepņjauku* (parazīti un sliņķi) un vēl visādi. Viņa gan daudz neuztraucās, tikai smējās vien.

VĒRSIS TEV NAV ZIRDZIŅŠ

Lai kaut ko izvārītu, tomēr vajadzīga malka. Sādžas tuvumā nekādu mežu nebija, tikai šādi tādi krūmi diezgan tālu. No sākuma lasījām gar upmalu kaut kādus kokus, ko palu ūdeņi atnesuši, bet drīz vien neko vairs nevarēja sadabūt. Visapkārt sādžai bija plaši lauki un vietām tādas dziļas ieplakas, ko sauca par kolkām. Lielākām bija pat nosaukumi: Lielā kolka, Melnā kolka un citas.

Es pie vienas biju salastījis tādu sauskaltušu malku, kādus divus kilometrus no sādžas. Tas bija tā ap Jāņiem vai mazliet vēlāk. Eju pie brigadiera, lai atļauj man bulli jeb, pareizāk jāsaka, vērsi paņemt un to malku pārvest. Viņš man arī atļauj, bet vēl vairākas reizes atgādina, lai braucu *s utra po raņše* (no rīta tā agrāk). Nu, tā arī eju no rīta uz fermu – cik nu agri, neatceros,

laikam jau ne pārāk. Man vēl kaut kāda sieva palīdzēja iejūgt. Kamēr aizsoļojām, kamēr sakrāvu – nebija jau ne tā spēka, ne saprašanas –, saule jau gabalā. Sāka lieli dunduri lidot, un mans bullis sāka kājas cilāt un galvu purināt. Es vēl kaut kā sasēju to vezumu, pāvedu uz ceļa – grožu jau tādām pajūgam nav. Rāpjos uz vezuma un braucu lepmi mājās svilpodams.

Pa ceļam tur bija jābrauc garām tādām nelielām ezeram. Tas bija diezgan dziļš, jo vasarā neizžuva. Mans bullis kā ieraudzīja ezeru, tā uzņēma strauju riksi tā virzienā. Es nodomāju, ka lopiņš grib dzert, bet tas, ticis pie ezera, nemaz nedomā apstāties: brien tik ūdenī iekšā, kamēr mugura vien ārā! Neko darīt – metu bikšes nost un lēcu bullim pakaļ. Domāju: jādzēns taču ārā. Kaut kāda vica jau man bija, tā, protams, ātri vien salūza, bet bullis nekust ne no vietas. Tikai nopurina galvu, nošņācas un stāv. Laikam jau visas manas izdarības tam šķita mazāk bīstamas nekā tie dunduru kodieni.

„Mums ar mazo brāli vajadzēja sagriezt balandas un jaunos nātru dzinumus. Kad māte pārnāca no darba, vārīja zupu.”

Tā es ar to cīnījos ilgu laiku un neko nevarēju izdarīt: tas viss ūdenī – ne iesist, ne iespert. Es gan plēsu aiz ausīm, gan laužīju asti – tas neko nelīdzēja. Labi, ka garām brauca viens vietējais vecis – Filīpovs. Viņš pienāca un paskaidroja, ka *ņičevo nebudjet* (nekā nebūs). Jūdz nost un ej mājās, atnāc vēlāk vakarā, un tad ies. Neko darīt – atkabināju tos rīkus, noliku uz vezuma un gāju uz *djerevnu* (sādžu). Nodauzījos ar puikām gar upmalu līdz vakaram un gāju skatīties. Mans draugs jau izlīdis ārā un turpat ganās. Ņēmu striķi gar kaklu, vedu iekšā ezerā, jūdzu iekšā un braucu mājās.

Pēc tam mani vēl ilgi paķēra par to malkas vešanu. Prašņāja, kāpēc es to malku visu dienu ezerā mērcējis. Vai par sausu bijusi? Malka, protams, izžuva, un nebija nekādas vainas, un man arī mācība. Tad es sapratu, kāpēc jābrauc *s utra po raņše*, jo ar šito *zirdziņu* pa dienas vidu dunduru laikā tā lieta neiet: var iebizot gan krūmos, gan kādā šķūnī vai nojumē, nerēķinoties, vai tie rati ies cauri vai ne.

PAKALPOJUMU DIZAINS – rūpes par patērētāju

Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas

Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) starptautiskā maģistra studiju programma *Service Design Strategies and Innovations (SDSI)*. Kuldīgā to apgūst studenti no visas pasaules. Tajā piedalās četras augstskolas: LMA, Igaunijas Mākslas akadēmija, Rīgas Ekonomikas augstskola un Lapzemes universitāte Somijā. Pērnavasar iekļauta Eiropas Komisijas 30 labāko starptautisko studiju programmu sarakstā, un tā ieguvusi titulu *Erasmus Mundus*.

„Šī studiju programma man devusi ļoti daudz. Šķiet, tas ir ierakstīts zvaigznēs, ka mums visām tur bija jāsatiekas. Ļoti priecājos, ka tikām iekšā pirmajā laivā,” tā par Kuldīgā pieejamo Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) programmu *Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas* stāsta kuldīdzniece Laura Volkonovska.



Kuldīdznieces Paula Grasmāne-Laše un Laura Volkonovska vasarā beigs Latvijas Mākslas akadēmijas izcili novērtēto starptautisko maģistra programmu *Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas*. Nesen ar kursabiedrēm viņas guvušas panākumus prestižā konkursā un vienlaikus izstrādā pašvaldības ētikas kodeksu.



Izpēte prototipēšanas darbnīcā Somijā. Laura Volkonovska (ar lakatu) ar blakus stāvošo vīrieti iejūtas precēta pāra ādā. Viņi ceļo no Arābu Emirātiem uz Rovaniemi Somijā.

2023./2024. mācību gadam pieņemti 682 kandidāti no visas pasaules, bet tiks izvēlēti 35 izcilākie. 20 labākie studenti saņems Eiropas Savienības programmas *Erasmus Mundus* stipendiju – 1400 eiro mēnesī. Mācības sāksies 11. septembrī Kuldīgās Adatu fabrikā. Otrajā gadā studenti dosies uz Somiju un Igauniju. Jūnijā studijas beigs pirmās piecas absolventes, kuras mācīties sāka 2021. gadā. Starp viņām arī kuldīdzniece Paula Grasmāne-Laše un L.Volkonovska.

SVARĪGA LIETOTĀJA LABSAJŪTA

Pakalpojumu dizaina uzmanības centrā ir patērētājs – pakalpojuma vai preces lietotājs. Dizainera uzdevums ir panākt to, lai klients būtu apmierināts, justos labi un piedāvāto turpinātu lietot. L.Volkonovska skaidro, ka tas ir nemīlīgs process, kas ar atrasto risinājumu nebeidzas: „Mainās vajadzības, vēlmes, lietotāju pieredze. Pakalpojumus un ražojumus vienmēr var uzlabot.” P.Grasmane-Laše piebilst: vairojot klienta labsajūtu, var likt viņam apmeklēt tieši to, nevis blakus kafējnīcu. „Ir svarīgi, kā cilvēks telpā ieiet un kā tajā jūtas. To ietekmē arī mūzika, gaisma, krāsas, veids, kā ar viņu komunicē uzņēmuma īpašnieki. Varam uzskatīt pilnīgi visu, kas liek cilvēkam justies labi un atgriezties tieši tajā vietā. Tas ir dizains dažādos līmeņos.”

NO IZPĒTES LĪDZ IETEIKUMAM

L.Volkonovska uzsver: svarīga ir

lietotāju pieredze, uzskati un reāli stāsti, nevis pieņēmumi. „Radīt pakalpojumu dizainu drīzāk nozīmē to, ka ejam uz ielas paprasīt, kā cilvēks jūtas, nevis vērojām viņu un pieņemam, ka zinām, kā viņš jūtas. Visa centrā ir lietotājs, pārējais notiek ap viņu.”

„Radīt pakalpojumu dizainu drīzāk nozīmē paprasīt, kā cilvēks jūtas, nevis pieņemt, ka zinām, kā viņš jūtas.”

Lai pakalpojumu radītu ērtāku, jāiziet četras fāzes. Izpētē jāiegūst pēc iespējas vairāk informācijas par konkrēto tēmu. Tad jādefinē problēma, ar ko būs jāstrādā. „Nevar atrast risinājumu kam pārāk plašam – jākonkretizē. Meklējot pieeju it kā šaurākam problēmai, beigās izrādās, ka ar to var aptvert daudz lielāku auditoriju, nekā likās, jo sākotnēji definētajā ietilpst daudz vairāk cilvēku.” Pēc tam tiek meklēts risinājums, un tas piedāvāts klientiem vai auditorijai.

ATKLĀJ JAUNU PASAULI

Abas studentes mācības raksturo kā interesantas un zināšanām piepildītas. P.Grasmane-Laše strādā mārketingā un augstāko izglītību ir ieguvusi jurisprudencē un diplomātijā. Bet te atklāta jauna pasaule, jo par pakalpojumu dizainu nav zinājusi it neko. „Tā ir lieliska sajūta – skatīties uz lietām citādāk.

Kad sāku izprast, ka pakalpojumu dizains ir viss, kas ir ap mums, uz kafējnīcām vai citām vietām gāju ar domu, kas tajās jāmaina. Šī programma veido tādu profesionāļus, kuri varēs iekāpt jebkurā lauciņā un atrast veidus, kā to uzlabot. Ja es atgrieztos jurisprudencē, ticu, ka arī šīs zināšanas palīdzētu, jo svarīgas ir interpretācijas metodes – kā domāt ārpus kastītes.”

SARĒŽĢĪTO PASNIEDZ VIEGLI

Arī L.Volkonovskai šī nav pirmā augstskola, un viņa secina, ka te mācības nav tik akadēmiskas: „Mūsu augstskolas ir ļoti konservatīvas. Standarta augstskola no teikti neparedzētu tādu situāciju: es varu ar pasniedzēju sarunāt, ka nevis pildu viņa uzdevu, bet piedalos konkursā un kredītpunktus nopelnu tā. Šeit ir liela elastība, pasniedzēji – pretimnākoši. Tas procesu padara vieglu un interesantu. Ne tādā ziņā, ka viegla būtu mācību viela, bet sarežģītais tiek pasniegts caur prieku un praktisku darbošanos. Man pēkšņi ir tāda situācija, ka pasniedzējs tiek uzrunāts uz *tu*, nevis *jūs*. Esam līdzvērtīgi un diskutējam.”

IEGŪST JAUNUS DRAUGUS

P.Grasmane-Laše vērtīgākās šķiet zināšanas un jauna sadarbība: „Tā bija burvīga iespēja pasniedzējus iepazīt citādāk, jo bijām pirmie. Varam izteikties un vairāk komunicēt, pieeja šķiet personiskāka. Ir lieliskas attiecības ar kursabiedriem. Esam pilnīgi atšķirīgi: dažāda vecuma, ar citām interesēm un izglītību. Viens no lielākajiem ie-

guvumiem ir tas, ka šī programma savedusi mūs kopā.”

Arī L.Volkonovska novērtē zināšanas, pasniedzējus un kursabiedrus, kuri kļuvuši par draugiem. No viņiem iemācījusies gan to, kā vajadzētu darīt, gan to, kā nevajadzētu darīt: „Katrai ir pilnīgi cita dzīves pieeja, kā taisām projektus, plānojam laiku un darbus. No viņām esmu mācījusies arī attieksmi un smalkas lietas, piemēram, to, kā klientam paprasīt vairāk naudas. Man tā vienmēr bijusi problēma: šķiet, ka prasītu par daudz, bet izrādās, ka ne. Pasniedzēji ir kā draugi – kopā esam vakariņojuši, dzēruši vīnu un runājuši par dzīves gudrībām. Viņi ir profesionāļi, kuri paliks manā telefonu grāmatā. Varu pajautāt padomu.” Vērtīga bijusi pieredze ārvalstīs – pusgadu Somijā studentes iepazīnušas jaunu kultūru.

PANĀKUMI PRESTIŽĀ KONKURSĀ

90 dalībnieku konkurencē L.Volkonovska, P.Grasmane-Laše ar kursabiedrēm Līgu Lindenbaumu un Sigrīdu Eringu (*Sigrid Öhring*) no Somijas iekļuvušas starptautiskā konkursa *Students service design challenge (Pakalpojumu dizaina izaicinājums studentiem)* otrajā kārtā. Viņas atzītas par vienu no 20 labākajām komandām, kas dalību turpinās. „Pagājušajā gadā piedalījās kursabiedrenes. Viņām neiznāca tik tālāk, bet rokas nav nolaiestas. Šogad mazliet citā sastāvā mēģinājam vēlreiz. Konkursa temats ir labbūtība. Žūrija skatās, kā problēmu pētām lokālajā aspektā. Somijā *happy*

score (laimes līmenis) ir pasaulē visaugstākais – tā ir laimīgākā vieta uz zemes, kur cilvēki jūtas ļoti labi. Mums bija iespēja Somiju un Latviju salīdzināt, un mūsu valsts somu rezultātiem nestāv ne tuvu,” secina P.Grasmane-Laše.

L.Volkonovska uzskata, ka konkurss ir izaicinošs. Tajā piedalās komandas no visas pasaules un dažādām dizaina nozarēm, turklāt par citu veikumu nekas nav zināms. „Drīkstu atklāt tik daudz, ka strādājam ar jauniešu labbūtību. Otrajā, trešajā un ceturtajā raundā turpināsim problēmu pētīt līdz risinājumam. Pagājušajā gadā pāri pirmajai kārtai netikām, un guvums ir lielā mācība, kas šogad ļāva tikt tai pāri.” Komandai piešķirts treneris, ar kuru tā sazinās katru nedēļu. „Mums būs konsultācijas ar pasaules līmeņa pakalpojumu dizaineriem. Ir diezgan viegli pazust, ja esi mazliet viens tik lielā tēmā. Visi profesionāļi, ar kuriem runājam, nepārtraukti meklē jaunus talantus. Tāpēc ir svarīgi sevi parādīt labi ne tikai grupas darbā, bet arī kā individuālam. Tas var pavērt jaunus durvis,” cer Laura.

„Pakalpojumus un ražojumus vienmēr var uzlabot.”

RADĪS ĒTIKAS KODEKSU PAŠVALDĪBAI

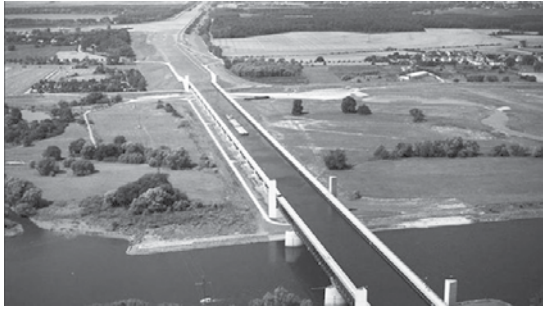
Abas kuldīdznieces arī izstrādā kopīgu maģistra darbu. Ar to vēlējušās kaut ko dot Kuldīgai, tāpēc izvēlēta novada pašvaldība. Sazinoties ar domes priekšsēdi Inesi Astaševsku, noskaidrojušas, ka aktuāls ir iekšējās ētikas kodekss. Skaidro P.Grasmane-Laše: „Katrš vēlas būt novērtēts un darbā justies labi. Saprātām, ka pievērsīsimies darbinieku fiziskajai un mentālajai labbūtībai. Ceram nonākt pie priekšlikumiem, kas jāņem vērā, lai katrs tur justos izcili vai vismaz teicami. No tā izrietēs ētikas kodekss.” No malas nav iespējams izdarīt pieņēmumus, kas ir ētiski un kas ne, tāpēc pašvaldības darbinieki tiks iesaistīti. L.Volkonovska ir pārliecināta, ka ētikas kodekss jāveido sadarbojoties: „Izpētīsim darbinieku uzskatus par fizisko un mentālo labbūtību. Šis dokuments parādīs, kas esam visi kopā, kā uzvedamies, kādas ir normas, ko darīt, ko noteikti ne un kā risināt konfliktus.”

Kristīne Pabērza
Paulas Grasmānes-Lašes,
Lauras Volkonovskas
arhīva foto

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu? 11. kārtā

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!



Tā ir pasaulē garākā tāda veida būve. Eiropas mērogā šis kanāls ir galvenā iekšzemes kuģniecības līnija, kas savieno Rietumeiropu ar Austrumeiropu. Valstī ir attīstīta iekšzemes ūdeņu kuģniecība. Ik gadu pa kuģojamajām upēm un kanāliem tiek pārvadāti miljoni tonnu kravu, tās tiek transportētas gan valsts iekšienē, gan uz kaimiņu valstīm. Ūdens tilta garums – 918 m, gultnes dziļums – 4,25 m, maksimālais pāri peldošā kuģa svars – 1350 tonnu. Objekta izmaksas ir ap 80 miljoniem eiro.

Atbildi gaidām līdz 23. marta 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

10. kārtas atbilde: Ujuni solončaks, Bolīvija.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Vīneta Kondraņicka, Taiga Putniņa, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Inese Midrijāne, Ingars Neimanis, Indra Grandava, Rasma Stepe.



Konkursa atbalsta veikals CĪKĀDE.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no Kurzemnieka numuriem un līdz 23. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kad Skrundas kultūras namā notiks dziedātāju konkurss *Skrundas balsis*?

Atbilde: Kuldīgas slimnīcas pensionātos kopā ir 121 vieta.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Gunta Folkmane, Ingars Neimanis, Rasma Stepe, Jānis Kviesis.

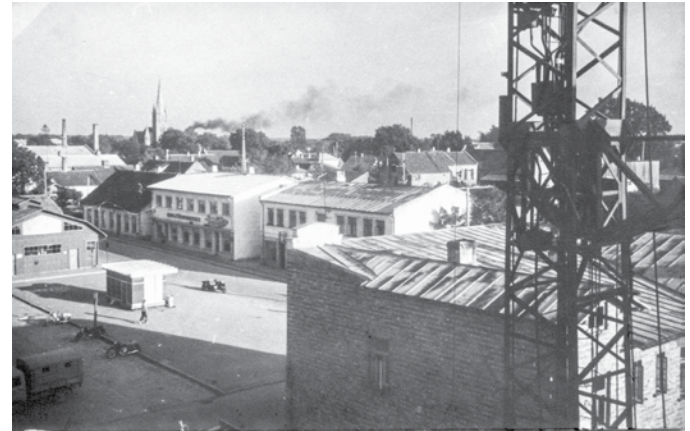


Konkursa atbalsta veikals Pindzele.

IEVĒRĪBAI! Konkursu uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.



11. jautājums

Fotogrāfija uzņemta 1967. gadā. Kas tā par vietu?

Atbildi līdz 23. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

10. jautājuma atbilde: Kuldīgā, aptuveni Piltenes ielā 4.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Daina Gerente.

ATRODI TEIKUMU!

Meklējiet pilno teikumu Kurzemniekā un atbildes līdz 23. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

14. marta laikrakstā: „Varbūt tas balstīts 90. gadu pieredzē...”

Atbilde: „Nezinātājam nereti šķiet, ka var paņemt dažādus simbolus, kādi jau redzēti citur, salikt tos citā kombinācijā un radīt jaunu.”

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Rasma Stepe.

MĀJDZĪVNIĒKS

Pelču bruņurupucis tiek lutināts katru dienu

Sarkanausu bruņurupucis Rafaels pēc vairāku mēnešu mitināšanās Pelču pagasta pārvaldē kļuvis slavens teju vai visā Latvijā.

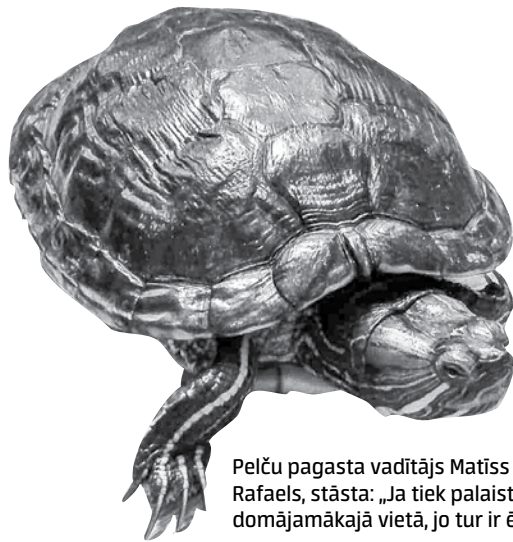
Publiski apspriestais akvārija elektrības patēriņš (daži eiro mēnesī), par ko maksājusi pašvaldība, novedis pie tā, ka bruņurupucis atgriezies mājās pārvaldes vadītāja Matīsa Ciņķa ģimenē. Tomēr daudzi pauduši atbalstu gan viņam, gan dzīvniekam, uzturēšanai saziņojot naudu. Cilvēki vēlas, lai kustonītis pārvaldes ēkā atgrieztos.

UZVEDAS KĀ ĪSTS NINDZJA

Vairāk nekā desmit gadus vecais bruņurupucis vārdu Rafaels ieguvis par godu multfilmas *Bruņurupuci nindzjas* varonim sarkano ausu dēļ, turklāt dažreiz tas uzvedoties kā īsts nindzja. M.Ciņķis atceras, ka reiz mājās tam pat izdevies no akvārija izrāpties: „Mums akvārijs stāv uz kumodes. Kādreiz bērni tam blakus nomet jaku. Viņš bija pārrāpies pāri un nokritis uz tās jakas. Pārsmejamiem, lai gan sākumā bija šoks, jo nezinājām, kur rupucis palicis.”

DĀVANA DĒLAM

Bruņurupuci kā dāvanu sestajā dzimšanas dienā saņēmis vecākais dēls Kristians. Piedzīvojumu pilna bijusi jau atvešana no Rīgas. „Sievā vēl studēja,” stāsta M.Ciņķis. „Viņa ar mašīnu brauca uz skolu



Pelču pagasta vadītājs Matīss Ciņķis, kura ģimenē mīt Latvijā plaši apspriestais bruņurupucis Rafaels, stāsta: „Ja tiek palaists skraidīt pa zemi un pēkšņi pazūd, izrādās, ka ir ielīdis visneie-domājamākajā vietā, jo tur ir ērti. Tāds interesants tipišs viņš mums ir.”

un paņēma arī rupuci ar visu akvāriju. Braucot mājās, Spuņciemā mašīna saplīsa. Sieva gaidīja, kamēr no Kuldīgas aizskrējām pakal, lai mašīnu atvilktu mājās. Bija drēgns rudens, auto nedarbojās, un siltā gaisa nebija. Sieva bruņurupucim aptina šalli, lai nav auksti.”

UZTVĒR KĀ ĢIMENES LOCEKLI

Rafaels Ciņķu ģimenē nav tikai mājdzīvnieks – tas tiek uztverts kā ģimenes loceklis. Bruņurupuci izvēlējušies tādēļ, ka Matīsam ir alerģija no kaķu un citu dzīvnieku spalvām. Jau pirms daudziem gadiem viņš pateicis, ka spalvainu dzīvnieku nebūs, kamēr nav pašam savas mājas. Ir sapnis to iegādāties. Tad kāds pūkains mājdzīvnieks varētu mitināties veran-

dā vai garāžā. M.Ciņķis uzskata, ka mājā noteikti jābūt sunim, taču joprojām ir pārliecināts, ka kaķa gan ģimenē nebūs.

PATĪK NOĶERT ZIVI

Rafaenam visvairāk garšo svaiņas zivis. Tās ēst ir īpašs process: „Lai cik brutāli tas neizklausītos, kādreiz, kad akvārijā ielaiž dzīvnieku zivtīņu, viņš to ķer un lēnām ēd. Tas ir azarts – noķert to zivi un apēst.” Citreiz bruņurupucim tiek iedots tomāts, gurķis vai reņģes. Liela delikatese ir vistu akniņas. Kādreiz dodot arī vistas fileju, bet retāk, jo tā ir taukaināka un pēc tam jāfiltrē akvārija filtrs. Bruņurupucis tiek barots ar zooveikalā pirkto maisījumu, kurā ir kaltētas mailītes, garneles un citas jūras veltes: „Reiz mēģināju iekarot

salātlapu, bet tā īsti negaršoja.” Bruņurupuci jābaro četras piecas reizes nedēļā, bet Rafaels tiek lutināts un ēd katru dienu. „Viens darbinieks mums ir kaislīgs makšķernieks. Viņš saķer mazos asarišus, mēs ieliekam saldētavā. Kad ir našķu diena, atkausējam, un bruņurupucis tos uzkož.”

SPĒCĪGS SAKODIENS, ĀTRAS KĀJAS

Rafaels pārvietojas ātri, laužot stereotipu, ka visi bruņurupuci ir ļoti lēni: „Kad skraidā pa māju, sieva lec gultā – viņai bail. Ja bruņurupucis ir satraucies vai nobijies, no sākuma ielien čaulā, pēc tam ātri nolien kādā stūrītī.”

Šīs sugas pārstāvji esot draudzīgi tad, kad tuvojas pārošanās laiks. Ir tādi cilvēki, kurus Rafaels

uztver kā draugus, – bruņurupucis ir ļoti atklāts un peld līdzīti pa akvāriju. Bet tiem, kuri nepatīk, tas grib caur stiklu iekost pirkstā. M.Ciņķis nav mēģinājis dot bruņurupucim pirkstu, jo tas tomēr esot riskanti: „Zobus neesmu redzējis, bet sakodiens ir ļoti spēcīgs, tāpēc neriskēju. Kad mazgāju Rafaelu dušā vai zem krāna, tas labprātīgi padod kājiņas, kaklu un galvu, lai varu nomazgāt.”

NOMET BRUŅU VIRSKĀRTIŅU

Arī tam, kāpēc akvārijs tagad ir lielāks, ir savs stāsts. Pirms tam bijis seklāks, zemāks un platāks, un Rafaels tādā jūties omulīgi. M.Ciņķis atceras, ka kopā ar sievu kārtuši pagrabu, bet vecākais dēls dzīvojis istabā. Kad uznākuši augšā, pamanījuši, ka paklājs slapjš, bet akvārijā caurums: „Puika bija atradis āmuru vai ko tamlīdzīgu un gribējis piekļaut.” Vienu dienu bruņurupucis nodzīvojis baltā plastmasas drēbju kastē, nākamajā rītā braukuši uz Rīgu pēc jauna akvārija. „Rafaenam tur ir arī laipiņa, pa ko var uziet augšā atpūsties, kad pats grib nožūt. Tāpat kā čūskas nomet ādu, arī bruņurupuci katru gadu nomet bruņu virskārtiņu.” Izrādās, rupuci var papaijāt tāpat kā suni vai kaķi: „Izceļu no akvārija, noslauku, lai nav galīgi slapjš. Es viņam īsti neuzticos, tāpēc galvu cenšos neaiztikt. Bet kājas tas ļauj paglaudīt.”

Kristīne Pabērza
Matīsa Ciņķa arhīva foto

PĀRDOD

MERCEDES B200, 2,0 l, dīzelis, 2007. g., pelēks. Tālr. 29424557.

ZEMES FRĒZI Stiga SRC 36 G. Cena: 280 EUR. Tālr. 28615836.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (270 EUR/palete), klucīšus (115 EUR/1,3 m³ maiss). Tālr. 26651831 vai www.vevers.lv. Sadarbojamies ar sociālajiem dienestiem.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**. Ilgi deg, mazs pelnu atlikums, 252 EUR par paleti + piegāde. Tālr. 28270401.

SIA AJG plus pārdod sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Pārdod ar piegādi skaldītu **MALKU**, 3 m meža malku, zāģētavas atgriezumus. Tālr. 29249578.

Pārdod skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 25607959.

Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.

Pārdod **KARTUPEĻUS** 'Vineta'. Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 26821553.

8–9 mēn. vecas brūnas un baltas **DĒJĒJVISTAS**. Bez maksas piegāde, pērkot 10 gab. un vairāk. Tālr. 24976880.

DAŽĀDI

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavos inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 60 EUR! Piedāvājam arī **MEŽAUDZES** novērtēšanu, cirsmu dokumentācijas sagatavošanu, īpašuma robežu, kupicu ierīkošanu un atjaunošanu, bezmaksas konsultācijas. Strādājam visā Latvijā! Tālr. 25731315.

SIA Bērzi plus **NOTĪRA KRŪMU APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Tālr. 29150380.

JUMTU REMONTS, visu veidu jumtu materiālu piegāde, fasādes siltināšana un apdare, materiālu piegāde. Tālr. 22451975.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

LEDUSSKAPJU, veļasmašīnu remonts izbraukumā. Tālr. 27501427.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS attīra no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293

PĒRK

Nopirkšu **DZĪVOKLI, ZEMI**, māju, mežu jebkādā stāvoklī. Samaksa neka vēloties. Var būt ar parādiem, īrniekiem, daļām un citiem apgrūtinājumiem. Tālr. 26905430.

Vietējais mežsaimniecības uzņēmums pērk visu veidu **MEŽA ĪPAŠUMUS** – izcirtumus, jaunaudzes, briestaudzes. Interesē dažāda lieluma platības. Augstākā cena reģionā. Tālr. 25731315.

Mežu, lauksaimniecības **ZEMI**. Tālr. 29386009.

Izcirstus **MEŽUS** (3000 EUR/ha), cirsmas, lauksaimniecības zemi. Tālr. 28282021.

SIA Craftwood pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un augošu koku cirsmas visā Latvijā. Tālr. 26360308.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

TRAKTORUS un lauksaimniecības tehniku. Tālr. 25357742.

VAJADŽĪGI

Z/s *Atvari* (46101001767) aicina darbā **SLAUCĒJU** uz pusslodzi. Alga: 620 EUR. Turlavas pagasts. Tālr. 28766613.

Visu veidu **PADOMJU TEHNIKU**: kombainus *Niva, Jenisej*; automašīnas *GAZ, ZIL, MAZ, KamAZ, KrAZ*; kāpurķēžu traktoros *DT-75, 74, T130, T150, T170*; ritenītraktoros *T150, T40AM, MTZ80, 82, JUMZ*; ekskavatorus *EO*. Tūlītēja samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tālr. 27347347.

Autokapsēta pērk un noraksta **NO LIETOTAS AUTOMAŠĪNAS** līdz 3,5 tonnām. Samaksa tūlītēja. Tālr. 27347347.

SIA AIB/iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS**, jērus, zirgus. Iepērkam arī bioloģiskos lopus. Samaksa tūlītēja. Tālr. 20238990.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Briežu **RAGUS**, braucu pakal. Tālr. 29886349.

Briežu, aļņu, buku **RAGUS**. Braucu pie klienta. Tālr. 24914134.

Pērku PSRS laika **TRAUKUS**. Braucu klāt, par cenu vienosimies. Tālr. 22839283.

SIA *Būvfirma P.B.A.* (41203039760) aicina darbā **CELTNIEKUS**. Atalgojums pēc izpēšanas, sākot ar 800 eiro. Tālr. 29705025.

REĢISTRĒJIES MĀJASLAPĀ WWW.KURZEMNIEKS.LV
UN IEVIETO TUR SLUDINĀJUMU **BEZ MAKSAS.**



Kurzemnieku aprīlim var abonēt

līdz 29. martam:

- www.abone.pasts.lv (ietaupot 1,50 eiro),
- www.kurzemnieks.lv/abone (ietaupot 1,50 eiro),
- pastā,
- pie pastniekiem,
- redakcijā (ietaupot 1,50 eiro).



LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām līdzjūtību **NORMUNDA KLEINBERGA** tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.

Kuldīgas ceļu policijas kolektīvs

*Vejš pieklauvē ar tumsas spārnu,
Dziesmā gaisma, klusums mūžu sedz.*

/V.Kokle-Līviņa./

Domās dalām bēdu smagumu ar Līgu Savinu un tuviniekiem, tēvu mūžībā pavadot.

Joneļu, Kļavu un Puškundžu ģimenes

*Mani mīļie, es pie jums vēl būšu
Sniega pārslā, čukstā, rāsas lāsē,
Saulē, vējos, dziesmās, jūsu mūžos:
Dzīve beidzas, mīlestība – ne.*

/D.Legzdīņa./

Skumju brīdī esam kopā ar Aivaru Tomsonu un pārējiem piederīgajiem, māmiņu mūžībā pavadot.

Megņu ģimenes

*Sūra lāse acīs krājas, vaigam pāri
slīd –*

*Tu vairs mājās nepārnāksi šovakar,
ne rīt.*

/Z.Vijupe./

Ritiņ, esam kopā ar Tevi un Tavu ģimeni, ALDONI zemes klēpī guldot. Silviņa, Uldis un Edīte

*Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.
Nostājas blakus tev draugi un klusē,
Kaut vai tā lai palīdzētu.*

/R.Skujīņa./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **ALDOŅA JAKOBSONA** tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.

VAS LAU kolēģi

*Tu gadus mēroji ar darbu,
Ko krietni paveikt bij' Tavs gods.
Ar sirsniņu un klusu rūpi,
Ko allaž centies citiem dot.*

/K.Apškrūma./

Līdzjūtība Krūkļu un Jankevicu ģimenēm, RAIMONDU mūžībā pavadot.

Gansonī, Štro, Mūrniece

*Es jau neaizeju,
Es vienmēr būšu putenī, bērzos,
Zvaigznēs un bērnos savos.*

/Ā.Elksne./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Vizmai, vīru RAIMONDU zaudējot.

Viļumsonu, Mauriņu, Markševicu un Štālu ģimenes

*Dusi saldi zemes rokās,
Lai tev sapņu nepietrūkst;
Mīļās rokas ziedus noklās,
Un tev silti vienmēr būs.*

/A.Straube./

Skumju brīdī esam kopā ar RAIMONDA KRŪKĻA tuvākajiem. Ingrīda un Viktors Dupatī

*Vairs tikšanās gaismas nebūs,
Ir atdots un pieņemts viss.*

/Ā.Elksne./

Izsakām līdzjūtību Vizmai un tuviniekiem, RAIMONDU zaudējot. Aina un Harijs Grasmaņi

Ir aplukuši soļi,

Vien paliek mīlestības gaišais stars.

/O.Vācietis./

Izsakām līdzjūtību Danielam Vihmanim ar ģimeni, opīti zaudējot. Nīkrāces pamatskolas 2., 3. klases skolēni un audzinātāja, vecāki

*Tavas rokas caur mūžību jūtu,
Tavas rūpes joprojām man klāt,
Viss šai pasaulē niecīgs un zūdošs,
Tava mīla vien nepazūd, māt!*

/K.Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Modrim Jēkabsonam ar ģimeni, māmiņu mūžībā pavadot.

Mednieku klubs *Aisunga*

*Es neaizeju pavisam.
Es tikai paslēpos –
Tai egles skujā, kura ziemas
saulgriežos kopā mūs sauca.
Es palieku akmeņi, saulē, jūrā
un vējā.
Savā dzimtajā zemē un
pasaulē.*

/K.Apškrūma./

Vēsā pavasara naktī mūžības
ceļos aizsteidzies

vīrs, tētis, vectētiņš

OJĀRS SPĒKAINIS

(1942–2023).

Atvadīšanās sestdien,

25. martā, 14.00

Annas baznīcas kapličā.

Tuvinieki

Esī mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā

Kurzemnieks

iesniedz ērti

no sava datora

307.lv

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

Kā tur īsti bija ar to mākslas skolu?

Marta sākumā Kuldīgas novada muzejā ciklā *Kā tur īsti bija...?* šoreiz dalīties atmiņās par Kuldīgas mākslas skolu bija aicināts ikviens – bijušie, tagadējie audzēkņi, skolotāji, kuri vēl strādā vai reiz bijuši ar skolu saistīti.

Muzeja krājuma glabātāja Ingrīda Pole pastāstīja, kādi izziņas materiāli šeit rodami. Secinājums: to ir maz un vajadzētu papildināt. Par to, ka skolas vēsturi derētu apkopot, visi bija vienprātīgi. Skanēja dažādi atmiņu stāsti, kas iekrāso mācību iestādes tapšanu un attīstību.

Fakti

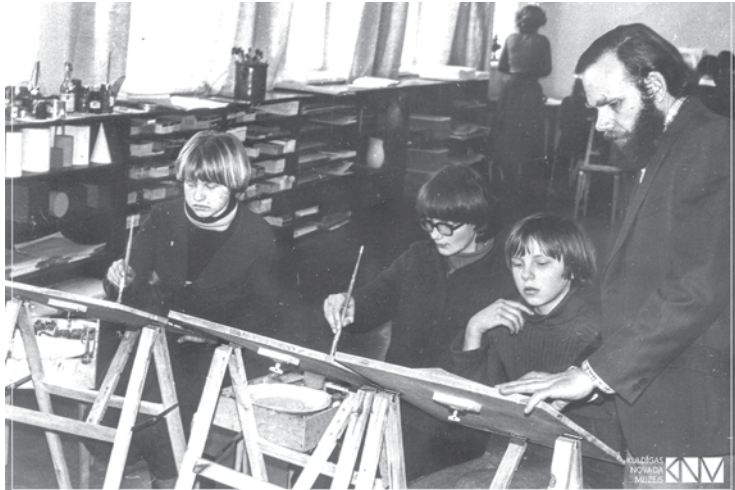
VAJADŽĪBA NOBRIEDUSI

Skolai apņēma 45 gadi. Laikrakstā *Padomju Dzimtene* 1978. gada 25. maijā varēja lasīt: „Šī gada septembrī Kuldīgā atvērs bērnu mākslas skolu. Vajadzība pēc šādas skolas ir nobriedusi sen. Konkurss vidējās speciālajās mākslas skolās ir audzis tādā mērā, ka bērni ar zīmēšanas dotībām bez speciālas sagatavotības mākslas pamatos šo konkursu iztur tikai retos gadījumos.” Par pirmo direktoru kļuva mākslinieks Valdis Līcītis. Bet 1989. gadā, izmantojot mākslas skolas bāzi, durvis vēra Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību skola, kurā bērni var apgūt gan mākslas, gan vispārīgā izglītības programmu. Šogad mākslas skolā mācās 150 audzēkņi, mazākajiem ir četri gadi.

Sākums

UNIKĀLS GADĪJUMS PADOMJU LATVIJĀ

Viesturs Liepiņš stāsta: „No 1976. līdz 1983. gadam strādāju par kultūras nodaļas vadītāju, un man bija vistiešākā saistība ar tālaika kultūras dzīvi: radot gan mākslas skolu Kuldīgā, gan mūzikas skolu Alsungā, attīstot Skrundas mūzikas skolu, iedzīvinot Mākslas un mūzikas dienu pasākumus Kuldīgā. Neesmu dzimis kuldīdznieks, bet, pārcēlies šeit, ienācu ļoti pozitīvā vidē, tai skaitā vietējo partijas darbinieku vidū, kuri pret latvisko, garīgo domāšanu izturējās saprotoši. 1976. gadā Kuldīgas Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks bija Edvīns Lankenbergs. Es teiktu, ka viņš bija fanātisks tieši izglītībā, sekoja līdzī visam jaunajam. Un viņam bija talants izvēlēties kadrus – viņš uzticējās, riskēja, nebaudoties kļūdīties. Mani – tikai 25 gadus vecu dumpinieku gariem matiem – pierunāja strādāt par kultūras nodaļas vadītāju. Traki gāja! Kultūras namā par mākslinieku strādāja Valdis Līcītis. Mans



Kuldīgas mākslas skolas nodarbība ar direktoru Valdi Līcīti ap 1980. gadu. Novada muzeja arhīva foto.



Rakstniece Andra Manfelde grāmatā *Uzzīmē baltu lietu* atspoguļojusi savu darbošanos un izjūtas, apmeklējot Kuldīgas mākslas skolu.



Agrākais Kuldīgas rajona kultūras nodaļas vadītājs Viesturs Liepiņš stāsta, kā 70. gados radusies iecere dibināt mākslas skolu.



Danute Sīle keramiku māca kopš 1991. gada.



Pārcilāt atmiņas sanākuši mākslas skolas pedagogi, audzēkņi un citi interesenti.

Audzēkņi

OĀZE UN CITA DIMENSIJA

Uz tikšanos bija ieradies mūsu novadniece, rakstniece Andra Manfelde – viņas darbi līdz 2. aprīlim muzejā skatāmi izstādē *Uzzīmē baltu lietu*. Savā grāmatā ar tādu pašu nosaukumu viņa daudz stāsta arī par mākslas skolu. Andra atceras: „Es to nepabeidzu. Esmu nevis māksliniece, bet gan dzejniece un rakstniece, kas drusciņ māk zīmēt. Izstāde šeit ir, pateicoties grāmatai, kurā visas spilgtākās atmiņas par mākslas skolu ir uzrakstītas. Tās nav hronoloģiskas – kaut kas ir piekrāsots, paspilgtināts. Bet pats svarīgākais: mākslas skola man bija oāze, kurā varēju apcerīgi ilgi zīmēt. Bija tāda brīvdomāšana! Neatceros ne zvanus, ne atzīmes – tāds rimts plūdums. Spilgtā atmiņā palicis tas, ka mamma mani sešu gadu vecumā aizveda uz mākslas skolu. Atceros: tur bija Līcītis – tāds liels un bārdains, jautāja, vai nākšu mācīties. Te pavadīju visas pēcpusdienas no četriem līdz septiņiem. Ļoti lielā un priecīgā atmiņā ir vasaras plenēri – man ļoti patika. Braucām uz Pāvilostu, Ēdoli, Kalnmuīžu. Tos es tiešām gaidīju, jo dzīvojam tur nedēļu, zīmējām, ālējamies. Man tie bija svētki.

Mākslas skolai esmu ļoti pateicīga – diez vai es tagad būtu radošs cilvēks, ja man tās nebūtu bijis. Tā man bija patvērums. Ne jau amatu te iemācījos, kaut mani slavēja un vadāja uz konkursiem. Skola iedeva dzīvei citu dimensiju, kādas padomju laikos sadzīvē un domāšanā nebija, un ļāva aizceļot uz citu pasauli.”

Lailas Liepiņas teksts un foto

hobijis bija mūzika, Valdim patika džezs – tā sapazināties.

Radās doma un vajadzība pēc mākslas skolas. Lankenbergs pierunāja Valdi kļūt par vadītāju, bet tas nebija viegli, jo viņš ir gleznotājs un piekrist administratīvam darbam nav viegli. Mākslas skolai telpas ierādīja tur, kur agrāk bija bibliotēka. Formālās un neformālās sarunās spriedām un sapņojām, kādai šai skolai būt. Mērķis – bērni jāgatavo tā, lai varētu iestāties Mākslas akadēmijā, jo bija ļoti liels konkurss. Viens no kritērijiem, ko Valdis izvirzīja: par pedagogiem noteikti vajag profesionāļus, un tika uzrunāta Anna Mētra, Pēteris Sidars. Skolā varēja strādāt diezgan brīvi, valdīja brīva domāšana. Nezinu, kā Valdim to izdevās dabūt gatavu. Unikāls gadījums tālaika Latvijā.”

Skolotāji

VIENI ATGRIEŽAS, OTRI ATROD LAIMI

Vairāki pedagogi savulaik te

mācījušies paši. Ina Ozola ir direktora vietniece mākslas skolā kopš 1999. gada. Viņa atceras, ka aizrāvusies ar sportu, bet, kad izdomājusi stāties Liepājas lietišķās mākslas vidusskolā, gājusi uz mākslas skolu sagatavoties iestājeksāmeniem un gadu cītīgi mācījusies. Viņa atceras pedagogus Annu Mētru, kas mācīja zīmēšanu, un Egilu Ozoliņu, kurš ierādījis kompozīcijas pamatus. Liepājas lietišķās mākslas vidusskolā bija izveidota jauna nodaļa – pedagoģijas. Tur viņa apguvusi zīmēšanu, gleznošanu, šūšanu, tekstildarbus – audzēkņi gatavoti kā mājturības, zīmēšanas, gleznošanas skolotāji: „Man bija doma atgriezties, un dažādu sakrītību dēļ radās iespēja strādāt mākslas skolā. Neklātienē studēju Mākslas akadēmijā.”

Keramikas skolotāja Danute Sīle ar tolaik vēl topošo vīru Oskaru Sīli Kuldīgā ieradies pēc minētās Liepājas vidusskolas: „Sakravājām mantiņas,

uzvilkām kediņas un devāmiem pasaulē laimi meklēt. Domājām, ka Kuldīga ir ļoti skaista vieta un diez vai tur vēl kāda mākslinieka pietrūkst, bet *atstojām* līdz Kuldīgai, paēdām pusdienas Pilsētas laukumā un domājām: tepat kultūras nodaļa – jādo tas turp. Oskaru paņēma kultūras namā kā mākslinieku, mani – dzelzsbetona rūpnīcas jaunuzceltajā kultūras namā. 1991. gadā mākslas skolas skolotājas Inta Āboliņa un Inese Slūka mani uzrunāja: Anna Mētra ejot projām; vai es nevarot kaut vienu dienu nedēļā mācīt keramiku, jo man bija tāda izglītība. Vienas vietā dažreiz sanāca septiņas, un tā pagājuši 30 gadi. Sākumā darbnīca atradās tagadējā augstskolā (Kalna ielā – red.). Tā ik pa laikam bija jāremontē, un tā 20 gadus tur veidojām keramiku. Tagad ir jauna darbnīca. Garlaicīgi nav: apgūta tehnika no māla līdz porcelāna veidošanai, un prieks, ka ir bērni, kas zināšanas ņem pretī.”